

DE GROTE VERANDERING

DE GROTE VERANDERING

**Gedachten over de hemel,
de opstanding der doden
en het eeuwige leven**

J.C. Bette

COVER EN BLAD 3
(versie 14 december 1999)

Inhoud

Woord vooraf

Gedachten over de hemel

Denken over de hemel
Waar is de hemel?
Ons begrip te boven
De hemel op aarde
Een open hemel

Vreemdelingen en bijwoners

De insteek
Hemelburgers op aarde
Eeuwig leven
Het leven na de dood
Over de hemelse heerlijkheid
Geen eindstation

De betekenis van Christus' opstanding

Paulus' belijdenis
De enige brug
Eersteling...
... van hen die ontslapen zijn
Adam of Christus
Geen dood meer

Wij hebben een Koning, die Overwinnaar is!

De dood overwonnen?
Verborgene werkelijkheid
Hoe te strijden?
Voortdurende overwinning
Machten en krachten
Heerlijke voleinding

Het lied van de tegenstellingen

Contouren
Zingend belijden
Mineur en majeur
Stof zijt gij
Verdieping
Vernieling wordt vernieuwing
Eer en heerlijkheid
Zwakheid en kracht

Een geestelijk lichaam

Eerst het natuurlijke
Geestelijke tempel

Het couplet van de uitersten

Rode aarde
Totale verandering
Schapen en bokken
Reddingsplan
Verantwoordelijk

Het uiterste antwoord

Afgeschoven verantwoordelijkheid
Goddelijk antwoord
Perspectief

Toewijding

Paulus' conclusie
Eén herder, één kudde
Fundament
Wees op uw hoede
Liefdewerk

Hoopvol christelijk leven

Gave en opgave
Van de Here, voor Hem, door Hem en tot Hem
De motivatie

Literatuur

Woord vooraf

Het gaat in dit boek over leven en dood, over sterven en opstanding. Laat niemand denken dat dit onderwerpen zijn voor oudere mensen! Jonge mensen hebben evenals ouderen met de dood te maken; met de soms heel rauwe realiteit van het sterven. Hoe kan een mens toch hoopvol leven?

De tekst is samengesteld uit een vijftal bewerkte preken en de daarbij behorende achtergrondstudies, die ik voor verdere overdenking na de samenkomst van de gemeente nogal eens aanbied. Een tweetal achtergrondstudies vormen hier de inleidende gedachten over de hemelse werkelijkheid terwijl de preken de opstanding der doden proberen toe te lichten. Ze vormen een onderdeel van een serie van 14 preken die met tussenpozen in Evangeliegemeente De Regenboog te Veenendaal gehouden zijn. Het grootste gedeelte van de hoofdstukken is dus niet ontstaan als geschreven, maar als gesproken of beter gezegd: gedaan woord. Voor de publicatie in boekvorm heb ik alles nog eens doorgewerkt en soms de al te duidelijke spreekvorm gewijzigd. Daardoor verdwijnt een deel van de directheid; het geheel wordt wat gelijkmatiger. Door het gebruik van de achtergrondstudies ontstaat een enkele keer enige herhaling. Ik ga ervan uit dat herhaling de moeder is van de studie en zelfs noodzakelijk om bijbelkennis te verkrijgen. De persoonlijke oproep tot toewijding vraagt erom metterdaad te tonen dat het geleerde niet slechts het hoofd, maar het hart en de handen heeft geraakt.

De oorspronkelijke preken hebben mij veel gedaan. De voorstudie van de bijbeltekst verrijkt de gedachten over wat ieder van ons zo persoonlijk aangaat: het eigen leven en sterven. Het delen van het Woord in het midden van de gemeente en het samenkomen om te luisteren wat de Geest tot de gemeente zegt is altijd weer indrukwekkend. Die indruk wordt nog versterkt door de dienst van lofprijzing en gebeden die bij ons aan de preek vooraf gaat. Het is niet eenvoudig, zo niet onmogelijk de eerste zegen van het zo met deze teksten bezig zijn opnieuw te beleven. Wie het in dit boekje gebodene op de juiste wijze wil opvatten, moet zich kunnen vinden in die samenhang en niet alleen lezen, maar als het ware ook horen en erbij betrokken raken. Zou een lezer zich in dit boekje persoonlijk aangesproken en erdoor gezegend weten, dan is het doel bereikt. Dan is het woord namelijk persoonlijk en gericht geworden. Zoals dat ook onder de preek mag gebeuren. Het levende verband dat kan ontstaan tussen Gods Woord, de menselijke prediking en de gelovige luisteraar, zal ook de aangesproken lezer goed doen. Een innerlijke openheid om dat verband te ontdekken is voorwaarde om het te vinden!

Zoals dat in de christelijke prediking betaamt, vormt de bijbeltekst de bron van uitleg en bepaalt daardoor veelal de lijn van het betoog. De in de tekst opgenomen bijbelgedeelten zijn uit de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap (1951), tenzij anders is aangegeven. De lezing van de bijbeltekst, zoals in dit geval in het boekje opgenomen, wordt gemakkelijk als bekend verondersteld of overgeslagen. Ik wil het rustige lezen ervan echter van harte aanbevelen. God heeft Zichzelf en onze toekomst via deze schriftelijke documenten aan ons bekend willen maken. Deze bron, de bijbel zelf, is het meest betrouwbaar!

Overdenking is helaas een bedreigd goed in de flitsende jacht van het leven, ook in het derde millennium. Toch is mijns inziens het behoedzaam luisteren naar de bijbel en het gelovig verwerken van het 'gehoorde' de enig juiste basis waarop het leven van een mens tot geestelijke bloei komt. Het is mijn bede dat dit boek voor jong en oud iets in zich draagt, waardoor de lezer de fijnzinnige roepstem en de bemoediging van Jezus Christus erin mag ervaren,

waardoor u wordt geholpen en weer verder kunt. Dat het mag meewerken aan een blij vooruitzicht voor wie gelooft!

De contétekening is van de hand van mijn vader, die door zijn warme persoonlijkheid en oprechte geloofsbeleving mij de kracht van de opstanding heeft voorgeleefd. Hij heeft daarmee een onuitwisbare indruk op mij achtergelaten, evenals mijn moeder dat op haar wijze heeft gedaan. Met dit boekje wil ik dan ook mijn ouders eren en het als een zekere nagedachtenis aan hen opdragen.

Opnieuw wil ik mevrouw H.J. Henning-den Daas bedanken, omdat zij ervoor heeft gezorgd dat het gesprokene leesbaar is geworden. Het was een vreugde aan dit boekje te werken. Met het gebed dat God het lezen en verwerken ervan wil zegenen.

J.C. Bette

Veenendaal, januari 2000

Gedachten over de hemel

Denken over de hemel

De vraag naar de hemel wordt veelal pas als dringend ervaren, wanneer iemand in zijn persoonlijk leven met het overlijden van een geliefde te maken krijgt. Wanneer een mens die we liefhebben overlijdt, worden we heel intens geconfronteerd met het raadsel van de dood. Juist dan krijgen de bijbelse uitspraken over de hemel een nieuwe actualiteit. Hoevelen zijn er niet die juist na het heengaan van een geliefde gaan nadenken over de hemel. Dit is een soort wetmatigheid die zich in het leven voordoet: we leven vaak langs de hemel heen en worden pas echt geïnteresseerd wanneer de noodzaak er meer over te weten zich heeft aangediend. Een van de meest gehoorde vragen is dan: waar is de hemel? Dus de vraag naar de lokaliteit. Maar ook: hoe zal het daar zijn? En voor gelovige christenen is er toch steeds de vraag: hoe is de Here God in werkelijkheid? Wat zal het voor mij betekenen dat ik Hem zal zien, van aangezicht tot Aangezicht? Want het is toch, zoals ik eens las: ‘Over de hemel denken zonder God is al even onmogelijk als over God denken zonder de hemel’.

Waar is de hemel?

Wij mensen zijn in zekere zin gevangen in onze beperkingen. We zitten vast aan ons begrip van tijd en ruimte. Immers, we denken in seconden, minuten, uren, dagen, maanden, jaren en eeuwen. Nadenken over de eeuwigheid schiet bij ons niet op. Sterker nog, daarvoor schiet ons verstand tekort. Eeuwigheid overstijgt ons door tijd bepaalde denken. Dagelijks zijn we er mee bezig hoe lang iets duurt en hoe laat het is. Maar de eeuwigheid kan je niet met de klok meten, die is van een andere orde dan onze waarneming van de tijd.

Wij kennen vijf zintuigen en een wereldbeeld met drie dimensies (lengte, breedte en hoogte; de lijn, het vlak en de doos). Behalve de tijd is ook de afstand in afmetingen, zintuiglijk waarneembaar bepaald. Wij kunnen niet anders dan ruimtelijk, driedimensionaal denken. Door onze lichamelijke is heel ons leven plaatselijk en ruimtelijk bepaald. We kunnen met ons lichaam niet ergens anders zijn, dan daar waar we ons bevinden. Datgene wat in afmetingen is aan te geven is in zekere zin door en met onze ogen waarneembaar en met onze handen te tasten. De vraag doet zich hier echter voor of er naast/buiten (dit zijn overigens ook ruimtelijke begrippen!) de drie ons bekende dimensies niet meer is. Uit dit denken loopt de vraag weg: wáár is de hemel? Bij ruimtevluchten komen astronauten geen andere dan de sterrenhemel tegen. Dat is echter in het geheel geen bewijs, dat de hemel van God niet zou bestaan. Het kan toch worden aangenomen dat wij de hemelse werkelijkheid niet met onze aardse ogen kunnen zien, dan tenzij onze ogen daarvoor van Hogerhand worden geopend (in werkelijkheid of visioen; bv. Hand. 7:55,56; Hand. 9:3-5; Openb. 1:13). Er kan meer werkelijkheid bestaan dan wij wetenschappelijk kunnen vaststellen. Dit is dan ook de geloofswerkelijkheid, de zekerheid van elke gelovige, want God en de hemel zijn ‘achter een horizon’ waar wij uit onszelf niet kunnen komen. Daarover wordt ons in de bijbel het een en ander bekend gemaakt.

Ons begrip te boven

De hemel, zoals de bijbel ons die bekend maakt als de woonplaats van God, is niet te vatten in onze begrippen van ruimte en tijd. We lezen over de hemel dan wel in lokale termen, maar het blijft een voor ons onzichtbare en geestelijke wereld. Wanneer we het over de hemel hebben als plaats waar God in heerlijkheid heerst, is dat steeds in geloofstaal. De hemel blijft voor ons voor het grootste gedeelte een geheimenis. Wat we erover weten is niet meer dan het naspreken van wat de Schrift ons erover openbaart. In die zin is ons denken over de hemel dan ook beperkt tot de gegevens die we vanuit de hemel zelf hebben ontvangen. Wanneer we deze grens over gaan wordt het op z'n best filosoferen of zelfs fantaseren. Wanneer we over de hemel spreken is dat dus een manier om in onze menselijke woorden proberen uit te drukken wat die boven onze kenvermogens uitgaande heerlijkheid inhoudt. Het blijft stamelen. Maar dat mag er dan wel zijn: belijdend naspreken wat ons door de bijbel wordt voorgezegd. Dat is voor moderne mensen niet eenvoudig. Wij menen alles te kunnen doorgronden. Maar wanneer het over de hemelse werkelijkheid gaat, dan treden we eerbiedig terug. Onze woorden zelfs zijn ontoereikend (vgl. 2 Cor. 12:2-5).

Agur, de zoon van Jake heeft het bij het rechte eind wanneer hij met zijn vragen ons op de juiste plaats zet: 'Wie klom op ten hemel en daalde weer neder, wie heeft de wind in zijn vuist verzameld? Wie heeft de wateren samengebonden in zijn kleed, wie heeft al de einden der aarde vastgesteld? Hoe is zijn naam en hoe de naam van zijn zoon? Gij weet het toch.' (Spreuken 30:4).

Stefanus geeft eenzelfde getuigenis als hij zich voor de hogepriester en de Raad verdedigt en zich over de hemel in beeldende woorden uitdrukt: 'De Allerhoogste echter woont niet in wat men met handen maakt, zoals de profeet zegt: De hemel is Mij ten troon, en de aarde een voetbank mijner voeten. Wat voor huis zult gij Mij bouwen, zegt de Here, of wat is de plaats mijner rust? Heeft niet mijn hand dit alles gemaakt?' (Hand. 7:48-51).

Het verhevene van de Here God en Zijn woonplaats worden er wel door getekend. Verder dan beeldtaal komen we eigenlijk niet. Het blijft als een geheimenis en onder de alles overtreffende trap: 'wat geen oor heeft gehoord en wat geen oog heeft gezien en wat in geen mensenhart is opgeklommen' (vgl. 1 Cor.2:6-10). We zullen volstaan met voorzichtig te zeggen: de hemel is de ruimte van de geestelijke wereld, de liefderuimte waar God woont met de Zijnen.

Wellicht is Gods liefde de meerdere dimensie die voor gelovigen, in het bijzonder na hun dood, het eeuwige leven openbaart. De liefde is immers de blijvende, de meeste, de meerdere (1 Cor.13:8,13). De liefde van God woont in onze harten, dat wil zeggen in de harten van hen die uit genade door het geloof in de Here Jezus Christus wedergeboren en met Hem verbonden zijn (Rom. 5:5). Die liefde is in onze harten uitgestort door de Heilige Geest, die ons vast en zeker geschonken is. Die Geest is ook het onderpand voor de eeuwige erfenis van de gelovigen (2 Cor.1:22; 2 Cor.5:1-5; Ef. 1:14). De Heilige Geest is God in ons en zo is er al een werkelijkheid van de hemel in het hart van elke gelovige. Net zomin als het hart van een mens in geestelijke zin te bepalen is, net zomin is de hemelse werkelijkheid in je hart plaatselijk aan te wijzen. Wel zijn de gevolgen van de Heilige Geest in het hart van een mens aan te wijzen (lees erover bv. 1 Cor.13; Gal.5:22). Hoe de Heilige Geest ons innerlijk versterkt, is door de apostel Paulus prachtig in een gebed verwoord. Wie de moeite neemt om het na te lezen zal de rijkdom ervan proeven: Ef. 3:14-21. Hier staan de drie dimensies naast elkaar: lengte en breedte en hoogte, en samen staan ze naast de liefde van God, die alles te boven gaat. Tekenend! De liefde van God is eeuwig-durend, wereld-breed (ik denk zelfs: heelal-breed), onpeilbaar diep en hemelhoog.

De hemel op aarde

Dan komt in onze tijdgebonden wereldgeschiedenis de beloofde Verlosser uit de hemel op aarde (Luc. 1:30-34; 2:10-15). De Zoon van God wordt Zoon des mensen. In Jezus Christus daalt de presentie van de hemel op aarde neer. Zo daalde God persoonlijk in Zijn schepping neer, kwam Hij in onze ruimte binnen, en was de hemel tastbaar, lichamenlijk onder ons (vgl. Joh. 1:1-3 en 14; vgl. Jes. 9:5,6). Op die manier maakte de Here God het voor mensen mogelijk om Zijn hemel, Zijn werkelijkheid binnen te komen. Want Jezus Christus is de deur voor het binnenkomen in die werkelijkheid van God (Joh. 10:9). Daarom, wie in Hem gelooft heeft niet alleen de toegang gevonden, maar ook het eeuwige leven, het leven met de kwaliteit van de hemel, ontvangen. In de Here Jezus werd en is God mét ons, Immanuël. Door de inwoning van de Heilige Geest woont God in ons! Wat een wonder, als je er goed over nadent!

Een open hemel

Na opstanding en hemelvaart is de Here Jezus in de hemelse werkelijkheid teruggekeerd, mede ten behoeve van ons. Hij is een voorspraak bij de Vader en pleit in de hemel voor de zijnen (Rom. 8:27,34; Hebr. 7:25). Van die voorspraak leeft iedere gelovige! Na de hemelvaart van Jezus is het op aarde anders geworden. Op Pinksteren is de Geest uitgestort om de leegheid door Jezus' afwezigheid op te vullen en Zijn werk in de gelovigen uit te voeren en wereldwijd te vervullen. Na de hemelvaart is het ook in de hemel anders geworden. Christus kwam daar niet terug om uit te rusten na zijn volbrachte taak, maar om het werk dat Hij op aarde begonnen was vanuit de hemelse werkelijkheid voort te zetten. Hemelvaart wil zeggen dat de werkplaats van Christus is verlegd van de aarde naar de hemel. Op aarde was Hij bezig de taak die de Vader Hem had opgedragen te volbrengen. Nu gaat Hij, op basis van het werk op aarde, verder werken vanuit de hemel. Daartoe is Hem alle macht gegeven (Matth. 28:18). Het is toch een rijke gedachte dat wij een Heiland in de hemel hebben die voortdurend bezig is vanuit de hemel voor de gelovigen op aarde te zorgen. Zijn 'eerste zorg' was de uitstorting van de Geest op/in de gelovigen. Door die Geest onderwijst Hij en geeft Hij kennis aan wie gelooft. Kennis van de enige weg naar de hemel, het geheim van de verlossing en de zekerheid van de toekomst. Door Woord en Geest geeft de hemelse Heer onder ons een gezegende bediening, waardoor Zijn wegen worden geleerd en mensen tot behoudenis komen. God geeft Zijn geestelijke zegeningen. Zelfs ons geloven is allereerst en allermeeft een werk dat Hij in ons begint, in ons doorwerkt en uitwerkt. Het is een zegen van God wanneer een zondaar kan geloven dat er redding en behoud voor hem of haar is. Net zo goed is het Gods zegen, wanneer iemand die maar wat aan de rand van de christelijke gemeente leeft tot werkelijke overgave en geloofsverdieping komt en een meelevend gemeentelid wordt.

De plaats van de hemel, dus waar deze zich bevindt, is niet relevant. Veel meer van belang is te weten dat we door opstanding en hemelvaart van Jezus onder een open hemel leven. Wij kunnen daar komen! Uitzien naar de hemel is voor de gelovigen ook altijd uitzien naar God. In de Psalmen lezen we over een heimwee naar God: 'wanneer zal ik komen en voor Gods Aangezicht verschijnen?' (Ps. 42: 3b). Dominee J.T. Doornenbal (1909-1975) typeerde dat verlangen eens met deze woorden: 'Die heimwee hebben, komen Thuis.' Zijn biografie met deze titel is hierbij ter lezing aanbevolen (ISBN 90-336-0392-6)!

Daar in het Vaderhuis zal het leven en loven zijn. Daar wordt een nieuw lied gezongen (Openb. 5:9), en er wordt muziek gemaakt (Openb. 5:8). Met alle beperkingen van het menselijk onvermogen om de diepten en hoogten te vatten, wordt de hemelse werkelijkheid mogelijk als volgt aangeduid: aanbidding, lied en melodie, heilige stilte, opperste vreugde, echte

troost, ongestoorde liefde, waar God alles in allen is en engelenmachten Hem omringen, uitstralende heerlijkheid, tot Zijn doel komen, volle werkelijkheid, Gods tegenwoordigheid. Voor ons, die als pelgrims onderweg zijn, volgen hier een paar bemoedigende regels:

Geloofd zij God met diepst ontzag;
Hij overlaad ons, dag aan dag,
met Zijne gunstbewijzen.
Die God is onze zaligheid;
wie zou die hoogste Majesteit
dan niet met eerbied prijzen?
Die God is ons een God van heil;
Hij schenkt uit goedheid zonder peil,
ons 't eeuwig, zalig leven;
Hij kan, en wil, en zal in nood,
zelfs bij het naad'ren van de dood,
volkomen uitkomst geven.

(Psalm 68:10 - ber.1773)

Belangrijk in het gelovig nadenken over het uitzicht op een leven na dit leven zijn onder meer de volgende bijbelpassages, die in de geschiedenis van de christelijke gemeente troost en hoop hebben geboden:

OT

Gen. 49:18

Ex. 3:6

Ps. 16:10

Ps. 49:16

Ps. 73:23,24,26 en 28 (vgl. Rom.8:31-39)

Pred.12:7

NT

Matth. 10:28; 22:32 (Marc.12:18-27)

Luc. 23:42,43

Joh. 11:25,26

Hand. 14:22

Rom. 14:7,8

2 Cor. 5:1-9

Fil. 1:20 vv.

1 Thess.4:17

1 Petr.1:9

Openb.14:13

Samenvattende conclusie:

- Als de aardse betrekkingen door de dood afbreken, blijven voor de gelovigen de banden met de Eeuwige God bestaan.
- God is bij machte de gestorven gelovigen te voorzien van een bestaansvorm die anders is dan ons huidige lichamelijke bestaan, waarin de ziel levend is zonder ons huidige lichaam, dit alles is door de macht van God en in Zijn tegenwoordigheid.
- Gods trouw staat ervoor garant dat Hij de zijnen 'staande houdt', ze in stand houdt en in een zekere, ons onbekende vorm van leven, bewaart. 'God is een God van levenden, niet van min of meer onbewust levenden of slapenden, maar van bewust met God mee-levende leden van de wachtende kerk.' (Wentsel)

Vreemdelingen en bijwoners

De insteek

Wanneer we over ons hemels burgerschap nadenken, zal dat vooral een praktische uitwerking op het oog hebben. Het gaat er niet om het hemelse tegen het aardse leven af te zetten. Het is veel meer de bedoeling bepaald te worden bij wat het meebrengt te belijden dat ons leven hier en nu niet de enige en laatste werkelijkheid is. Zorgeloosheid zou evenals achteloosheid een verkeerde reactie zijn. Als we geloven dat de hemel ons voorland is, zal dat geloof een krachtige impuls zijn voor goed rentmeesterschap op aarde. Juist omdat het met de dood niet uit is, heeft het leven hier een onvoorstelbaar grote betekenis. Het burgerschap van de hemel geeft een geweldige dimensie aan ons leven hier en nu. Een verantwoordelijkheid om tot Gods bedoeling met het eigen leven te komen. En om zorgvuldig om te gaan met alles wat ons hier wordt toevertrouwd.

Hemelburgers op aarde

In zijn brief aan de gemeente in Filippi roept Paulus zijn broeders en zusters op om samen met hem Christus na te volgen (Fil. 3:17-21). Wanneer de apostel zichzelf als voorbeeld stelt, heeft dat meestal betrekking op een levenswandel waaruit de geest van Christus blijkt. Hij spreekt dan over heel praktisch uit te werken begrippen: nederigheid, zelfverloochening en heiligheid (vgl. 1 Cor. 4:9-16; 10:33-11:1; 1 Thess. 1:6; 2 Thess. 3:7-9). Christus navolgen is niet zweverig, maar direct merkbaar voor de mensen die met de ‘navolgers’ omgaan. Paulus stelt dat tegenover het egoïsme en de aardsgezindheid van de dwaalleraren. Hen noemt hij zelfs ‘vijanden van het kruis’, omdat zij menen door eigen plichtsbetrachting en zonder het verzoenend lijden van Jezus Christus de volmaaktheid te kunnen verkrijgen. Het kan ook zijn dat het om de dwaling gaat zoals we die genoemd vinden in 1 Cor. 1:17-2:5. Die dwaalleraars leerden dat er alleen een geestelijke opstanding was, dat zij al volmaakt waren en dat alles wat ze nu in en met hun lichaam deden niet meer belangrijk was. Vooral dat laatste leidde tot een onverschillig en losbandig leven (vgl. 2 Petr. 2:1). Hoewel hij die handelwijze scherp veroordeelt (vs.19), worden Paulus’ gevoelens niet door boosheid, maar door verdriet gekenmerkt, omdat zulke mensen op deze manier de genade van God afwijzen en zo verloren zullen gaan (vs.19 ‘hun einde is de ondergang’; vgl. Rom. 9:2, 6:21). Tegenover al die aardsgerichtheid stelt de apostel dan dat de gelovigen voor wat betreft de verwachting van hun volmaaktheid op de hemel gericht zullen zijn. Die volmaaktheid wordt hun geschonken bij de komst van Christus (vgl. Rom. 8: 23; Col. 3:4). De burgers van Filippi bezaten het Romeinse burgerrecht. Filippi was immers een Romeinse kolonie. Zo ook met de gelovigen. Zij hebben hun vaderland in de hemelen, waar Christus is (vgl. Gal. 4:26; Ef. 1:11; 2:6,19). Dit betekent voor gelovigen niet dat zij zich uit de wereld moeten terugtrekken. Nee, zij vormen op aarde een kolonie van hemelburgers en vertegenwoordigen zo hier het Koninkrijk van Jezus Christus. In Hem zijn we al wel verlost mensen, maar wij zien toch ook uit naar de volkomen verlossing bij de wederkomst van de Here Jezus Christus. Onze eeuwige toekomst is ‘in Christus’ al hier op aarde begonnen. Zelfs de dood kan ons van Gods liefde niet meer scheiden. Miljoenen gelovigen uit het oude en nieuwe verbond genieten de voorlopige zaligheid in de hemel in afwachting van de definitieve en openbare rechtvaardiging bij de wederopstanding der doden (Hebr. 11:39,40; 1 Cor. 15:23).

Eeuwig leven

De boodschap van het Nieuwe Testament over het eeuwige leven heeft niet alleen betrekking op een nieuwe lichamelijke (de opstanding van de gelovigen in een nieuw lichaam), maar spreekt ook van eeuwig menselijk leven. Daarbij denken we dan aan het leven na de dood en in de voleinding, uitgaande van wat ons ‘in Christus’ nu al is ten deel gevallen. Wanneer Jezus tegen Martha zegt ‘Ik ben de opstanding en het leven’ (Joh. 11:25), reikt dit woord over het hoofd van Martha heen tot ons. Dit woord van Jezus is een proclamatie die gesproken is tegen de ban die op ons aller leven ligt. Dit woord bij het graf van Lazarus is gesproken over ons aller graf. Ons leven is een ritme van slapen, opstaan, eten, drinken, werken enzovoort, tot de dood erop volgt. Het leven in waarachtige zin is in Jezus Christus en door Hem alleen en in niemand anders. Het is een leven waarvan God zelf de bron en de rivier is. Dit leven is openbloeien voor God en de mensen tot in eeuwigheid. Eeuwig leven hebben wij niet in onszelf en niet van onszelf. Ons menselijke leven is ondermijnd door de zonde en de goddeloosheid. In ons werkt steeds het virus van de zonde, dat ontbindt. Heel ons bestaan is aangetast door persoonlijke en collectieve schuld, het wordt bedreigd door angsten en staat onder de heerschappij van de dood. Nu zegt Jezus: ‘Je hoeft niet bang te zijn. Ik ben de opstanding en het leven’. Zijn leven is uniek leven. Dat is het onsterfelijke in Hem, het onoverwinnelijke in Hem. Om dat leven voor ons tot openbaring te brengen, voor ons tot een werkelijkheid te maken, is Hij naar het kruis gegaan, is Hij ten behoeve van ons de godverlatenheid ingegaan en gestorven. In zijn opstanding maakt Jezus deze belofte van eeuwig leven voor ons waar! Dat is nu de blijde boodschap voor stervelingen: dat de opstanding van de Here Jezus een meeslepend gebeuren is. ‘Deze gebeurtenis is een geboortenis. De opstanding van Jezus is een ouverture, het begin van een nieuwe schepping, het bruggenhoofd naar een nieuwe wereld.’ (J. Verkuyl). Het Nieuwe Testament laat zien dat dit nieuwe leven hier en nu begint door te leven uit geloof en zo in verbondenheid met de verrezen Heer. Dit geeft naast de eerder genoemde toekomstige dimensie een praktische opdracht aan het leven, met inbegrepen bedoelingen voor elke dag (Rom. 6:8-13).

Het leven na de dood

Vooraf in de brieven van de apostelen Paulus en Johannes wordt duidelijk dat het eeuwige leven (dat nu al ons deel mag zijn) zich ten volle begint te ontvouwen na onze dood. Jezus zegt: ‘Wie in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven, en een ieder die leeft en in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven; gelooft gij dat?’ (Joh. 11:25,26). Het is van belang voor ons geloofsleven om over de werkelijkheid van het leven na de dood na te denken. De bijbel geeft ook wel aanwijzingen om voor een zeker deel te weten hoe het na de dood voor een gelovige christen zal zijn.

Wie tot bekering is gekomen en wedergeboren is geworden, zal erkennen dat God hem of haar verandert. Daarover lezen we in de bijbel: Saulus de vervolger krijgt na zijn ontmoeting met Jezus een nieuwe naam: Paulus, en wordt de verkondiger. Hij was ook werkelijk een nieuwe schepping geworden! Levi de geldwolf wordt Mattheüs, een uitdeler van de velerlei genade Gods. God verandert mensen! En dat doet Hij nog steeds, de Geest van Jezus vormt het karakter van de gelovigen om naar Zijn beeld! Zo zal elke gelovige een nieuwe naam ontvangen, ‘welke niemand weet dan die hem ontvangt’, waaruit ik opmaak dat Hij ons radicaal voor het hemelse leven omvormt, maar daarbij niet onze persoonlijkheid en identiteit teniet doet (Op. 2:17).

We worden niet vergoddelijkt, maar blijven mensen; verheerlijkte mensen. Een van de kenmerken van het leven na de dood is ook dat we geen zonde meer doen (vgl. Ef. 5:27; Openb. 22:4, 7:15). Voorzichtig zou ik het zo willen samenvatten: het leven na de dood zal geheel beantwoorden aan Gods bedoelingen en dienstbaar zijn in de relatie met God, in relatie met de heilige engelen en de overige rechtvaardigen die de voleinding bereikt hebben. Lees hierover de wondermooie beschrijving van het hemelse in Hebr. 12:22-24. De tranen zullen worden afgewist (Openb. 21:4). De liefde blijft en duurt in eeuwigheid (1 Cor. 13:13) en de vreugde voor Gods aangezicht zal vervullend zijn (Judas:24,25).

Het Nieuwe Testament geeft er getuigenis van dat gelovigen onmiddellijk na de dood opgenomen worden in de hemelse heerlijkheid. Het is een gegronde verwachting te geloven dat we bij het sterven direct naar de hemel gaan (Fil. 1:21-23; 2 Cor. 5:1-5; vgl. Luc. 23:42,43). Wanneer God als Rechter ons in Christus, onze Verlosser en Middelaar, vrijspreekt van straf, wie zal ons dan nog veroordelen? (vgl. Rom. 8:31-39). Ook de dood kan ons van Gods liefde niet meer scheiden! Wij mogen geloven dat de Here Jezus ons plaats heeft bereid in het Vaderhuis (Joh. 14:2). Het is een bijbelse troost te weten wat ons (die met Christus verbonden zijn) wacht na de dood. Wij hebben behoefte aan die zekerheid. Paulus vat de kern van die zekerheid samen wanneer hij over de gelovigen spreekt als zijnde ‘in Christus’, ‘met Christus’, en ‘bij Christus’. Het antwoord op de vraag waar de gestorven gelovigen zijn, mag luiden: ze zijn bij Christus, ze leven in de gemeenschap van de gestorven gelovigen met Christus. Daar moet aan worden toegevoegd: ze leven daar in een voorlopige toestand en plaats van de hemelse heerlijkheid. De kern van dit leven in de (voorlopige) hemelse heerlijkheid wordt samengevat met de woorden ‘met Christus/de Here zijn’. De uiteindelijke verwerkelijking van Gods Koninkrijk in hemel en op aarde zal in gang gezet worden bij de wederkomst van de Here Jezus Christus. Dan zullen de gestorven gelovigen een verheerlijkt, onvergankelijk, geestelijk lichaam ontvangen, het opstandingslichaam (1 Cor. 15:35-49) en zó altijd ‘met de Here’ zijn (1 Thess. 4:13-18)!

Over de hemelse heerlijkheid

De hemel van de heiligen is geen vage fictie, maar een ervaarbare werkelijkheid. De apostel Paulus vertelt dat hij is weggevoerd in de derde hemel (2 Cor. 12:2-4) en hij gebruikt woorden die een ervaringsfeit aangeven (ook al is het een visioen). De derde hemel moet in dit verband beschouwd worden als de hoogste hemel, dat wil zeggen de verblijfplaats van God. Het woord ‘hemel’ heeft in het Nieuwe Testament zowel een natuurlijk als een geestelijk betekenis-aspect. In de eerste plaats gaat het om de hemel als deel van het heelal (hemel en aarde). Wanneer het om de zichtbare hemel gaat, komen we het woord tegen in de zin van firmament, het luchtruim of de sterrenhemel (bijv. Hebr. 11:12; Openb. 6:13). In andere teksten gaat het over de onzienlijke hemel. Deze hemel is de woon- en troonplaats van God (Matth. 5:16; Hand. 7:49; Joh. 3:13). Over deze hemel vertelt de bijbel ons verder: dat de Here Jezus daar na zijn opstanding en hemelvaart werd opgenomen (Marc. 16:19; Luc. 24:51), en waar Hij nu gezeten is aan de rechterhand van God (Marc. 14:62). Verder zijn er in deze hemel engelen (Marc. 12:25; Openb. 12:1) en de geesten van de reeds gestorven gelovigen uit vroeger tijd en die uit het nieuwe verbond zijn daar (Hebr. 12:23; vgl. 11:39,40). Het is ook de plaats waar de namen van de gelovigen staan opgetekend (Luc. 10:20), en waar een eeuwig huis voor de gelovigen in gereedheid is gebracht (2 Cor. 5:1-5). Van de in het Nieuwe Testament te onderscheiden meerdere hemelen (hemelse regionen) is de woonplaats van God dus de hoogste. We lezen dat daar is de ‘wolk van getuigen’ (Hebr. 11, 12:1, dat zijn opnieuw de geloofsgetuigen van het oude en nieuwe verbond); en Jezus is daar, de Leidsman en Voleinder van ons geloof, gezeten aan de rechterzijde van de troon Gods (12:2). Deze hemelse werkelijkheid wordt ook

wel genoemd ‘de berg Sion, de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem (12:22), een hemelse stad waarvan de fundamenten door God zelf zijn gelegd (11:10), de plaats waar de gelovigen naar verlangen (13:14), de woonplaats van tienduizenden als in een feeststoet vergaderde engelen (12:23). Centraal zijn de Here God en Jezus Christus, het Lam (Op. 4,5).

Daar wordt God verheerlijkt en geprezen terwijl glorie, macht en heerlijkheid van Hem uitgaan. Mijn moeder leerde mij het volgende gedichtje over de hemel:

‘O, daar te zijn waar nimmer tranen vloeien,
waar ‘t hart geen angst, geen kommer kent noch pijn,
waar doorn noch distel groeien,
o, daar te zijn...’.

De vraag naar een weerzien van andere gelovigen met wie gestorven gelovigen op aarde in liefde leefden, houdt veel mensen bezig. Het gaat dan meestal om de vraag of wij elkaar in de hemelse werkelijkheid zullen terugzien en herkennen. De christelijke kerk heeft zich in het algemeen steeds voorzichtig opgesteld om op deze vragen antwoord te geven. Dit vooral omdat de bijbel er slechts enkele malen en in zeer beperkte zin over spreekt en dan in profetische gedeelten en in beeldrijke taal. We zullen dan ook in grote voorzichtigheid hierover weinig kunnen zeggen; het blijft afwachten en sommige vragen blijven onbeantwoord. Met de volgende zinnen doe ik een poging uit de bijbelse gegevens toch iets samen te vatten:

De gemeenschap met en door Jezus Christus heeft de gelovigen in het aardse leven het meest en het diepst met elkaar verbonden. Deze band met Christus is de enige die door de dood niet verbroken zal worden. Zo concreet deze gemeenschap met Christus en de gelovigen tijdens het leven is, zo waar en werkelijk als Christus uit de doden is opgestaan, zo mogen we verwachten dat de band van Gods liefde ook na de dood in de hemelse werkelijkheid en daarna met het opstandingslichaam voor de gelovigen zal zijn.

Geen eindstation

Hoe duidelijk de christelijke toekomstverwachting ook is met betrekking tot de hemel, in zeker opzicht is de hemelse zaligheid vóór de opstanding van het lichaam toch nog betrekkelijk en beperkt van aard (zie bijvoorbeeld het visioen van de zielen onder het altaar in Openb 6:9-12). De volmaakte voleinding is wel beloofd, maar staat nog te wachten. De gelovigen zullen na de lichamelijke dood in de hemelse heerlijkheid een voorlopige gelukzaligheid genieten. In die zin is de hemel niet onze uiteindelijke en permanente verblijfplaats na het sterven. De bijbel geeft meer de indruk dat de hemel een ‘heerlijke wachtkamer’ is, waar de gestorven gelovigen mogen rusten en wachten op de totale vervulling van Gods heilsplan, de opstanding van het lichaam. Dit zal verwerkelijkt worden op het moment dat Christus op de aarde terugkomt. De toekomst van een christen is dus onmetelijk rijk: de hemelse heerlijkheid van het ‘bij de Here zijn’ en daarna de opstanding van ons lichaam en zo een eeuwig leven in Gods aanwezigheid.

Reeds in het Oude Testament was aan Israël het uitzicht op een opstanding van de doden gegeven: ‘Velen van hen die slapen in het stof der aarde, zullen ontwaken, dezen tot eeuwig leven en genen tot versmading, tot eeuwig afgrijzen. En de verstandigen zullen stralen als de glans van het uitspansel, en die velen tot gerechtigheid hebben gebracht als de sterren, voor eeuwig en altoos.’ (Daniël 12:2-5). In het boek van de profeet Jesaja lezen we: ‘Herleven zullen uw doden – ook mijn lijk – opstaan zullen zij. Ontwaakt en jubelt, gij die woont in het stof! Want uw dauw is een dauw van licht; en de aarde zal aan de schimmen het leven hergeven.’ (Jesaja 26:19). De Groot Nieuws Bijbel vertaalt het laatste gedeelte zo: ‘Uw dauw, Heer, is een levenwekkende dauw, door uw dauw geeft de aarde haar doden terug.’ Hier

wordt duidelijk naast een algemene opstanding der doden het individuele aspect ervan benadrukt. 'Uw doden', dat zijn hier de gestorven rechtvaardigen die aan de Here toebehoren. Ze zijn in leven en dood 'van Hem'! Hij is hun Here; Hij is immers geen God van doden, maar van levenden! Wat een troost was er al in het Oude Testament bekend voor hen die op God vertrouwden en tot Zijn ware volk behoorden. Een en ander houdt wel in dat zelfs voor wat betreft de hemelse heerlijkheid er nog een belofte blijft van voleinding, een verwijzing naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (Jes. 65:17; 66:22; vgl. 2Petr.3:10-13 en 1Cor.3:11-15; Openb.21:1,2).

Niet alleen de gelovigen, ook de hele schepping zal worden vernieuwd. Zowel de aarde als de hemel hebben een geschiedenis, waarin de zonde een rol heeft gehad. Na het laatste oordeel (Joh.5:29 en 12:48; Matth.13:39-43; 2Petr.3:7) komt er een tijd waarin oorzaak en gevolg van de zonde verdwenen zullen zijn en de hemel naar de aarde zal afdalen en die geheel zal vervullen. De scheiding tussen hemel en aarde zal dan worden opgeheven: 'Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen zijn, en zij zullen Zijn volken zijn en Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, nog geklaag, noch moeite zal er meer zijn, want de eerste dingen zijn voorbijgegaan. En Hij die op de troon gezeten is, zeide: Zie, Ik maak alle dingen nieuw...Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde.' (Openb.21:3-6)

Eén ding is vast en zeker: de Here God zal Zijn doel bereiken en Zijn heilsplan verwerkelijken. Centraal in dat heilsplan staat de opstanding van Jezus Christus uit de doden. De opstanding van de gelovigen is gewaarborgd en verankerd in die van de Here Jezus Christus. Hij is immers de opstanding en het leven voor een ieder die gelooft!

De betekenis van Christus' opstanding

Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, als eersteling van hen, die ontslapen zijn. Want, dewijl (aangezien) de dood er is door een mens, is ook de opstanding der doden door een mens. Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden.

1 Cor. 15:20-22

Hier moeten we even de vinger bij leggen. Het is duidelijk dat het hier gaat om een brief aan de christelijke gemeente. Iemand zou de vraag kunnen stellen: wordt met dat 'allen levend gemaakt worden' ook alle mensen bedoeld?

Een paar verzen verder blijkt dat het hier gaat om allen die in Christus ontslapen zijn. Hij spreekt hier de gelovigen, de kinderen van God aan.

Maar ieder in zijn eigen rangorde: Christus als eersteling, vervolgens (daar staat 't al) die van Christus zijn bij zijn komst; daarna het einde, wanneer Hij (Christus) het koningschap aan God de Vader overdraagt, wanneer Hij alle heerschappij, alle macht en kracht onttroond zal hebben. Want Hij moet als koning heersen, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten gelegd heeft. De laatste vijand, die ontroond wordt, is de dood, want alles heeft Hij (dat is Christus) aan zijn voeten onderworpen. Maar wanneer Hij zegt, dat alles onderworpen is, is blijkbaar Hij uitgezonderd, die Hem (dat is God, de Vader) alles onderworpen heeft. Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen (aan God de Vader), die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

1 Cor. 15:23-28

Dit is geen eenvoudig bijbelgedeelte, maar we gaan een nog moeilijker stukje lezen. Dat vindt u in Romeinen 5. Toch moet dat erbij voor een goed verstaan van deze diepgeestelijke lessen van de apostel Paulus.

Daarom, gelijk door een mens de zonde de wereld is binnengekomen en door de zonde de dood, zo is ook de dood tot alle mensen doorgegaan, omdat allen gezondigd hebben; want reeds voor de wet was er zonde in de wereld. Maar zonde wordt niet toegerekend, als er geen wet is.

Toch heeft de dood als koning geheerst van Adam tot Mozes, ook over hen, die niet gezondigd hadden op een gelijke wijze als Adam overtrad, die een beeld is van de komende. Maar het is met de genadegave niet zo als met de overtreding; want, indien door de overtreding van die ene (dat is Adam) zeer velen gestorven zijn, veel meer is de genade Gods en de gave, bestaande in de genade van de ene mens, Jezus Christus, voor zeer velen overvloedig geworden.

En het is met het geschenk niet zo als door het zondigen van een; want het oordeel leidde van één overtreding tot veroordeling, maar de genadegave van vele overtredingen tot rechtvaardiging.

Want, indien door de overtreding van de ene de dood als koning is gaan heersen door die ene, veel meer zullen zij, die de overvloed van genade en van de gave der gerechtigheid ontvangen (dat bent u en ik als het goed is), leven en als koningen heersen door de ene, Jezus Christus. Derhalve, gelijk het door één daad van overtreding voor alle mensen tot veroordeling gekomen is, zo komt het ook door één daad van gerechtigheid voor alle mensen tot rechtvaardiging ten leven.

Want, gelijk door de ongehoorzaamheid van één mens zeer velen zondaren geworden zijn, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van één zeer velen (let op: dus niet allen) rechtvaardigen worden.

Rom. 5:12-19

Want het loon, dat de zonde geeft, is de dood, maar de genade, die God schenkt, is het eeuwige leven in Christus Jezus, onze Here.

Rom. 6:23

Paulus' belijdenis

Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden! Als een klaroenstoot, als trompetgeschal komt die juichkreet eruit bij de apostel Paulus: Maar nu! Nu echter, Christus is opgewekt uit de doden!

Gelukkig is de gedachtegang van sommige Corinthiërs dat doden niet lichamelijk kunnen opstaan (waar Paulus het even hiervoor over gehad heeft) niet waar! Het is alsof de apostel met één grote haal alle bezwaren en bedenkingen van tafel veegt, wat men er ook tegenin brengt, welke zogenoemd wetenschappelijke onmogelijkheden men ook aanvoert. Laat één ding voor eens en voor altijd duidelijk zijn, zegt Paulus: Jezus Christus is uit de dood opgestaan, opgewekt door de kracht van Zijn Vader. Weg met die uitzichtloosheid! De feiten liggen anders: Jezus leeft!

Even eerder in dit hoofdstuk is de apostel breedvoerig bezig geweest om uit te leggen wat de consequenties zijn wanneer iemand de opstanding van Jezus Christus loochent. De slotsom hiervan was dat in dat geval alles zinloos en zonder inhoud wordt. Het hele christelijk geloof: je hebt er niets aan, het hele christelijke leven: het is nutteloos, het zou zijn betekenis verloren hebben als Christus niet zou zijn opgewekt.

Dan ineens, als hij met al die bezwaren van de Corinthiërs bezig is, breekt de apostel zich los uit al die naargeestige consequenties. En dan richt hij zich op. Dan is de apostel opeens profeet. Hij gaat als het ware rechtop staan en verkondigt de opstanding van Jezus! Dwars tegen alle dwalingen in staat immers vast wat God heeft gedaan: Zijn Zoon opgewekt!

Paulus getuigt hiermee dat God Heer is boven en over dood en leven. Hij getuigt van God, die binnentreedt in de werkelijkheid van ons verloren bestaan. Van God, die, zoals Psalm 121 het zegt, onze uitgang uit dit leven en onze ingang in het voor ons volslagen onbekende eeuwige leven zal bewaren. God is uw, jouw bewaarder. Het is een prachtige belijdenis waarmee Paulus hier getuigt. God is onze Helper. Door Gods hulp kan een mens opstaan uit het verderf dat over hem kan komen. Als je een beetje met je tijd meeleeft, als je de nieuwsberichten in de krant of op de tv volgt of gewoon maar om je heen kijkt, dan zeg je: wat is er veel verderf, dat over ons heen komt. Wat is er veel doortrekking van de zonde, wat gaan de machten tekeer. Wat leven we in een tijd waarin alles schijnt samen te spannen en wat is het daardoor spannend in onze tijd.

De enige brug

Paulus treedt de spanningen van zijn tijd als prediker tegemoet met de boodschap van de opstanding. Hij levert daarvoor geen bewijs. Hij weet maar al te goed: gezien vanuit ons menselijk begrijpen en weten is die opstanding uit de doden volstrekt niet te beredeneren. Voor je natuurlijke verstand is dit volmaakt onlogisch, onmogelijk. Het is ook best begrijpelijk dat veel mensen zeggen: het is absurd. De enige brug tussen onze onmogelijkheden en Gods macht is de persoon Jezus Christus. Ik hoop dat u daar nog eens aan denkt in uw leven, wellicht als u het ooit eens Spaans benauwd krijgt. Dat u dan aan deze woorden denkt: de enige brug tussen uw onmogelijkheid en Gods macht, tussen uw sterven en Zijn leven is Jezus Christus. En dat je Hem dan aanroept in je nood zoals ik dat stervende mensen meerdere keren heb horen doen: 'Jezus, Here Jezus'. Wie Hem aanroept in de nood, die vindt Zijn hulp oneindig groot.

Paulus bewijst de opstanding niet, maar hij *predikt* de opstanding. Want alleen het geloof in de opgestane Levensvorst overbruggt de kloof van onze zonde, van ons gescheiden-zijn van God. Het is ons onmogelijk in onze onheiligheid voor Zijn heiligheid te kunnen bestaan. Maar daar is ook de kloof van onze onmacht, van ons onbegrip, van het niet alles kunnen begrijpen of bewijzen. Mag ik het eens heel eenvoudig zeggen: geloven is zien op Jezus en vertrouwen dat Hij zijn beloften waar maakt. Geloven is vertrouwen dat Hij Degene is, die wat Hij zegt ook doen zal. Dat is de enige weg van dood naar leven voor ieder van ons. Met vele honderden zitten we hier, jonge mensen die het leven nog voor je hebt, en volwassenen, bezig met van alles en nog wat. En dan wordt er gepreekt over dood en leven! Wat heb je daaraan, wat moet je daarmee? Wel, dit goed beseffen en hiervan doordrongen raken: Jezus is de enige weg van dood naar leven, ook voor jou.

De opstanding van Jezus heeft geweldige gevolgen voor alle mensen, maar in het bijzonder voor ieder die gelooft. Want Jezus is opgewekt als eersteling, schrijft de apostel Paulus. Hij is de 'voorganger', Hij is de eerste die in het leven terugkwam uit de dood, en wel voor tijd en eeuwigheid. Lazarus en ook nog anderen zijn opgewekt, werden uit de dood teruggeroepen, maar moesten opnieuw het sterven ondergaan. Jezus is opgewekt en dwars door de dood, aan de andere kant zou je kunnen zeggen, 'er weer uit gekomen'. Als triomfator!

Eersteling...

Het woord 'eersteling' herinnert ons aan een inzetting uit het oude verbond. We lezen daarover in het Oude Testament, o.a. in Leviticus. Daar staat dat op de Pesach-dag met de sikkel de eerste rijpe korenaren van de akker werden geoogst. Pesach-dag is ongeveer het begin van de zomer, ons Pasen. De boeren raaptten de gemaaide aren bij elkaar en maakten er bundels van. Die garven van dat eerste rijpe koren namen ze dan op Pesach-dag mee naar de tempel. Daar gingen ze in het midden van het tempelgebouw staan en zwaaiden en bewogen met die rijpe korenaren, met die eerstelingen naar alle kanten van de tempel. Eerst deze kant, dan draaiden ze zich om, dan de andere kant, dan de achterkant en zo de hele tempel rond. Dat koren was wel afgeslagen, maar in de tempel wuifden de oudtestamentische gelovigen ermee alsof het nog levend koren was. Deze eerstelingen waren de vertegenwoordigers van de grote oogst die nog op het veld stond, de oogst die nog komen moest. Wat een uitdrukking van hoop en vertrouwen!

Voelt u die prachtige beeldspraak die de apostel Paulus hier voor Jezus gebruikt als hij Hem de eersteling noemt? Hij is degene die 'afgeslagen' is, maar die ook als het ware wuift in de tempel Gods over onze doodsheid, over ons leven, over onze wereld. Christus wuift, eerbiedig gezegd, over jouw leven met Zijn leven.

De aren die als eerste afgeslagen werden noemde men dus eerstelingen, de vertegenwoordigers van de gehele oogst, de oogst die nog komen moest. En zo wordt Jezus hier de Eersteling genoemd. Hij is de eerste die dwars door de dood heen het nieuwe, eeuwige leven en een verheerlijkt lichaam ontving. Er was nog nooit iemand vóór Jezus geweest, wiens lichaam uit de dood was opgestaan in de waarde, in de dimensie waarin het lichaam van Jezus is opgestaan. Hij is Eersteling omdat Hij de vertegenwoordiger is van al die gelovigen die eens ook zo zullen worden opgewekt.

Vanuit de opstanding van Jezus prediken wij leven en toekomst voor de mensen van de wereld. Alleen maar vanuit de opstanding van Jezus. Dat is de basis van elke evangelisatieactie en wel in het bijzonder als die heet: 'Er is hoop'. Een mens kan alleen maar zeggen 'er is hoop' als hij weet heeft van de opstanding van Jezus Christus.

Ik wil nog even terug naar dat beeld van de akker. Op die akker staan wij: korenaren, gelovigen in de wereld. En we staan daar een beetje rijp te worden, u en ik. Er komt regen over ons heen, de zon straalt over ons leven, de wind waait tegen ons aan en wij zijn bezig rijp te worden, want het wordt oogsttijd. Broeders en zusters, uit ons zelf rijpen wij niet tot het Koninkrijk van God. Uit onszelf zouden wij verdorren, verderven en voor eeuwig verloren gaan. Juist de lichamelijke dood, dat diep verdrietige van het sterven laat de ontzettende verlorenheid van ons zondige menselijke leven zien. We denken dat we heel wat zijn, toch hoeft er maar iets te gebeuren en waar is dan die grote mens...?

... van hen die ontslapen zijn

Maar de Here God is in onze nood en dood gaan staan. Juist in de opstanding van Jezus Christus laat God zien dat Hij getrouw is. Juist in de opstanding toont God, en dat vind ik zo prachtig om te verkondigen, wat Hij met jouw leven van plan is. Als je ooit jezelf afvraagt: wat is toch de bedoeling van mijn leven, denk dan aan het opgestane lichaam van Jezus. Dat is Gods plan, Gods bedoeling met jouw leven, daarom ben je op aarde, opdat je die hemelse 'kwaliteit van leven' ook ontvangen mag. En daar mag alles (dat wuiven, de regen en de wind) aan meewerken. In de opstanding toont God wat Hij met jou voorheeft, en wat het wil zeggen dat Hij werkelijk Bewaarder is.

Intussen staan wij daar als halmen op de akker rijp te worden. Sommigen van ons worden terneer geslagen door storm en regen, anderen lijken in de hitte van de strijd wel verzengd te worden, weer anderen lijken te verdorren. De wereld is een akker, maar wel een dodenakker. Geen van ons die hier zit is tegen de dood opgewassen. Wij zijn echte stervelingen.

Maar er staat dat Christus de Eersteling is. Wij stervelingen, Hij de Eersteling. Van wie is Hij de Eersteling? Is Hij dat van krachtige, sterke mensen? Nee, zegt de bijbel, Hij is het van hen die ontslapen zijn.

Dat is een wonderlijke tekst: Hij is de Eersteling van hen die ontslapen zijn. Juist zo, dwars door de dood, als het lijkt of alles over en uit is, juist na het sterven zal voor de gelovigen blijken dat Christus de zijnen aan het verderf onttrekt. Dat betekent dat Jezus Christus onze enige hoop is. De enige hoop voor de toekomst ligt in die ene Mens: Gods Zoon, Jezus Christus.

Jezus heeft al voor zijn dood aan het kruis eens tegen een vrouw (Martha) gezegd: 'Ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft zal leven ook al is hij gestorven. En een ieder, die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid' (Joh. 11:25). En direct daarop vraagt Jezus: 'Martha, geloof je dat?' Martha komt dan met dat heerlijke geloofsantwoord, waarvan ik bid dat het ook in ons hart gegrift staat. 'Ja, Here,' zegt ze, 'ik heb geloofd dat U bent de Christus, de Zoon van God'. Prachtig!

Adam of Christus

Maar nu u, nu jij. Hoe sta jij tegenover de Opstanding en het Leven? Wat is daarop uw, jouw antwoord? Is het net als bij Martha een antwoord van geloof? Of is het een antwoord van ongelooft? Of, minstens zo erg, van onverschilligheid? In de termen van onze tekst: ben je in Adam of ben in Christus? Want dat is waarom het gaat, hebben we gelezen.

Evenals in Adam allen sterven, zullen in Christus allen levend gemaakt worden. De apostel Paulus noemt daar twee namen. Paulus vat als het ware de wereldgeschiedenis van alles wat geweest is en wat is en wat nog komen zal bij elkaar, hij vat alle mensen die op aarde leven en geleefd hebben samen onder twee 'hoofden': Adam of Christus. Je zou kunnen zeggen: Adam is de vertegenwoordiger van de onverloste mensheid, Christus is de Eerste en de vertegen-

woordiger van de verlost mensheid. Van wie ben je? We worden allemaal geboren als Adamskinderen. We hebben het samen gelezen in Romeinen 5. Maar ben je wedergeboren, opnieuw geboren in Christus?

Adam, de eerste mens was er door zijn ongehoorzaamheid en zonde de oorzaak van dat de heerschappij van de dood in het leven kwam. Adam heeft in het paradijs als het ware de deur opengezet voor de macht van de dood. Deze macht, die tot op de huidige dag doorgaat, was het gevolg van de zonde. De dood is de soldij, het loon op de zonde zegt Paulus in Rom. 6:23. Dit is een belangrijk punt: als je niet meer gelooft dat de dood het gericht vanwege de zonde is, krijg je een geweldig probleem met de verzoening. Dat is nu een vorm van moderne theologie, waardoor je grote problemen krijgt met de diepe bedoeling van God met dit leven. Want als je niet meer gelooft dat de dood het gericht is op de zonde, dan klopt de hele bijbel niet meer. Dan moet dit weg, dan klopt dat niet meer, dan moet je dit anders zien en dan is dat anders bedoeld...

Geen dood meer

We hebben met elkaar in de bijbel gelezen dat er een moment komt dat Christus alle heerschappij, macht en kracht ontroond zal hebben. De laatste vijand die ontroond wordt, is de dood. Christus is de laatste Adam, zegt 1 Cor. 15, maar ook tegelijkertijd de tweede mens in zijn opstanding. Hij is de Eersteling uit de doden. De mens Jezus Christus is door zijn ongehoorzaamheid (tegenover Adams óngehoorzaamheid) de oorzaak geworden van de heerschappij van het leven in onze dood.

Dood en leven, daarom gaat het hier, Adam en Christus.

De apostel Paulus stelt dus de eerste mens tegenover de tweede Mens. De mens Adam tegenover de Mens Christus. Beiden hebben een sleutelpositie in de geschiedenis van de mensheid. De zondeval van Adam heeft als consequentie de dood, waar wij tot op de huidige dag allemaal mee te maken hebben, jong en oud. Maar Paulus wil in de prediking over de opstanding vooral onderstrepen dat de dood niet het laatste woord heeft, omdat tegenover Adam als een heerlijk tegenwicht en een genadig overwicht de opwekking van Jezus Christus staat. En wat het zwaarst is, dat zal het zwaarst wegen, bij God en in de eeuwigheid. Jezus Christus is binnengedrongen in het rijk van de dood en heeft daar, in het hol van die leeuw, de dood ontroond. De dood is er nu nog, maar hij is van zijn troon gestoten.

Paulus maakt het heel duidelijk: Jezus was in de wereld van de doden, temidden van de doden. Hij is opgestaan uit de doden, in het Grieks staat letterlijk: van tussen de doden uit. Hij is daaruit opgewekt door de macht van Zijn Vader. Zo is Jezus aan de oppermacht van de dood niet alleen ontkomen, maar de dood heeft zijn meest geliefde prooi moeten loslaten. De dood heeft niet meer het laatste woord. De dood, lezen we in Openbaring, zal zelf eens sterven. Wonderlijk: 'En de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch tranen, noch moeite, noch gemis zal er meer zijn'.

Dat is nu de consequentie van de opstanding van Christus! Dit is voor zover ik het begrijp de uiterste consequentie van die woorden van Paulus: 'Maar nu, Christus is opgewekt als eersteling van hen die ontslapen zijn.' En ik hoop dat u in uw leven van deze consequentie de rijke vruchten zult plukken.

Ik eindig deze preek met een prachtig voorbeeld dat ik gelezen heb in een boek van Jo de Liefde met de titel: 'Als een die zijn moeder troost'. In dat boek wordt verteld van een jongetje dat zal gaan sterven. Dat jongetje vond: het zou allemaal zo erg niet zijn, als moeder maar zijn hand zou kunnen blijven vasthouden. Zijn moeder praatte erover met hem. Ze sprak ook over de wandelingen die ze samen gemaakt hadden. Op een gegeven moment krijgt de moe-

der de ingeving om te praten over iets dat ze samen hadden meegemaakt. Op een keer toen ze samen in een weiland liepen, kwamen ze bij een sloot met een smal plankje erover. Moeder ging er het eerst alleen overheen en daarna was het de beurt van haar zoontje. Maar moeder stond wel aan de overkant met uitgestoken hand op haar kind te wachten.

U voelt al aan wat dat voorbeeld betekent: eens moet ieder van ons over dat zwiepende plankje van de dood. Maar als wij in dit leven op Christus Jezus, de Opgestane hebben leren vertrouwen, dan wacht de Here Jezus ‘aan de overkant’ op ons. Er wordt altijd gewacht op een kind van God door die Ene, de Eersteling die ons is voorgegaan, de Eersteling van een rijke, rijpe oogst. Jezus Christus wacht op elk van zijn kinderen. Wat zal het dan een wonder zijn als je Hem mag ontmoeten. Hoe zal dat zijn?

Wat een wonder van genade wanneer Hij zal zeggen: ‘Getrouwe dienstknecht, goed gedaan! Ga in tot het feest van uw Heer’. Dat is de kracht van de opstanding: te mogen ingaan en deel hebben aan het feest van de Heer. En wat dat zal zijn...! Kijk, daar verlang ik nu naar. Niet om te sterven, maar om te weten wat het feest van mijn Heer is! U ook? God geve dat we daar ernstig over nadenken en er mee bezig zijn, jong en oud.

Alzo lief had God de wereld,
Dat Hij zijn geliefde Zoon
voor de afgefallen wereld
overgaf aan smaad en hoon.
Ja, toen wij nog zondaars waren,
Schonk de Vader ons genâ,
Leed de Zoon op Golgotha,
stierf voor ons die zondaars waren:
God is liefd’, o englenstem,
mensentong verheerlijkt Hem!

Dat heet weergalooz’ ontferming,
Dat genade, rijk en vrij!
God schenkt redding en bescherming,
aan verloornen, ook aan mij.
Ja, wanneer mijn onvermogen,
en mijn diep bederf mij smart,
toont mij ’t godlijk Vaderhart
zijn verlossend mededogen:
God is liefd’, o englenstem,
mensentong, verheerlijkt Hem!

Jan Scharp (1756-1828)
LvK 451

Wij hebben een Koning, die Overwinnaar is!

Maar ieder in zijn eigen rangorde: Christus als eersteling, vervolgens die van Christus zijn bij zijn komst; daarna het einde, wanneer Hij (Christus) het koningschap aan God de Vader overdraagt, wanneer Hij alle heerschappij, alle macht en kracht onttroond zal hebben. Want Hij moet als koning heersen, totdat (een bijzonder woordje in deze tekst) Hij al zijn vijanden onder zijn voeten gelegd heeft. De laatste vijand, die onttroond wordt, is de dood, want alles heeft Hij aan zijn voeten onderworpen. Maar wanneer Hij zegt, dat alles onderworpen is, is blijkbaar Hij uitgezonderd, die Hem alles onderworpen heeft. (God de Vader) Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem (God de Vader) onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

1 Cor. 15:23-28

Aldus luidt het woord des Heren tot mijn Here: Zet u aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor uw voeten. De HERE strekt van Sion uw machtige scepter uit: heers te midden van uw vijanden.

Psalm 110:1-2

Nu lezen we nog uit Jesaja 25. Ik zou voor de gedachtevorming ook Openbaring 21 kunnen nemen, maar ik vind het zo prachtig dat deze dingen allemaal al geprofeteerd zijn, waarin we de kracht van het Godswoord kunnen zien, de kracht van de Heilige Geest, die de tijden omspant. Daarom lezen we uit de oudtestamentische profetie:

O Here, Gij zijt mijn God, U zal ik verheffen, uw naam loven, want Gij hebt wonderen gedaan, raadsbesluiten uit een ver verleden in waarheid en trouw volvoerd.

En de Here der heerscharen zal op deze berg voor alle volken een feestmaal van vette spijzen aanrichten, een feestmaal van belegen wijnen: van mergrijke, vette spijzen, van gezuiverde, belegen wijnen.

En Hij zal op deze berg de sluier vernietigen, die alle natiën omsluiert, en de bedekking, waarmede alle volken bedekt zijn.

Hij zal voor eeuwig de dood vernietigen, en de Here Here zal de tranen van alle aangezichten afwissen en de smaad van zijn volk zal Hij van de gehele aarde verwijderen,, want de Here heeft het gesproken.

En men zal te dien dage zeggen: Zie, deze is onze God, van wie wij hoopten, dat Hij ons zou verlossen; dit is de Here, op wie wij hoopten; laten wij juichen en ons verblijden over de verlossing die Hij geeft.

Want de hand des HEREN zal op deze berg rusten.

Jes. 25:1 en 6-9

Elke samenkomst van de christelijke gemeente, elke vergadering van gelovigen, elke kerkdienst, zou je kunnen zeggen, is een overwinningsfeest. Telkens opnieuw zijn wij bij elkaar om het feest te vieren van de grootste overwinning die ooit is behaald: de overwinning van Jezus Christus op de dood.

Toen Jezus in Galilea met zijn discipelen sprak, toen ze Hem als het ware aan konden raken, zijn woorden persoonlijk uit zijn mond hoorden en konden zien hoe Hij handelde, zei Hij: 'Waar jullie in Mijn naam vergaderd zijn, waar jullie bij elkaar zijn in mijn naam, daar ben Ik in jullie midden'. Je kunt het o.a. lezen in Mattheüs 18:20. Ook nadat Hij naar de hemel is gegaan, na de hemelvaart, is dat nog steeds waar, want is Hij bij ons (in de presentie van, dat wil zeggen) door de Heilige Geest. Hij, Jezus Christus, die zo'n tweeduizend jaar geleden aan een kruis is geslagen en is gestorven en in een graf gelegd, is nu bij ons. Hij stond op uit de dood

en heeft als eersteling de macht van de dood doorbroken. Jezus Christus is Overwinnaar. Dat is een heerlijk evangelie: wij hebben een Koning die Overwinnaar is.

De dood overwonnen?

Misschien is er iemand die bij zichzelf zegt: ‘Maar waarom zien we daar dan nog zo weinig van?’ De dood schijnt zich niets van de opstanding van Jezus Christus aan te trekken. Hij gaat ook na die opstanding gewoon door met het maken van zijn ontelbare slachtoffers. De dood is nog steeds onverzadigbaar. Ieder van u kan waarschijnlijk wel iets daarin ten bewijze aandragen: ‘En mijn man dan, die ik vorig jaar moest afstaan?’ ‘En mijn vader dan, die nog zo jong gestorven is, zodat mijn moeder en ik alleen achterbleven?’ en vult u zelf maar in. Waar praten we eigenlijk over? Je zit immers thuis maar steeds naar die lege stoel te kijken, die maar al te duidelijk aangeeft dat de dood nog wel degelijk macht heeft...

Wij prediken in de gemeente de opstanding van Jezus Christus, zijn overwinning over de dood en intussen gaat het begraven gewoon door. Ook in ons midden. Er zijn dodelijke ongelukken. Er zijn dodelijke geweldplegingen, het is vreselijk wat je vandaag de dag daarover in de krant leest. Er zijn ongeneeslijke ziekten. En ze zijn er bij het leven. Wij leven in een wereld die vol is van dood en verderf, vol van ellende en pijn. De schepping zucht en steunt, ze kreunt en kraakt in haar voegen. Dat zegt niet alleen de apostel Paulus in de Romeinenbrief, maar dat kun je in elke krant lezen. Je kunt het zelf zien in je eigen omgeving, in je eigen leven. Er is zoveel te klagen, er is zoveel geweest, er is zoveel leed te dragen. In zekere zin is de aarde een tranendal.

En dan kom je op zondag als gemeente bij elkaar en dan gaat het hier over 1 Cor. 15, de opstanding uit de doden! En wij zingen met elkaar, liederen over Jezus Christus die de dood verslagen heeft. Daar zit een enorme spanning in. Ja, er zit een grote spanning in het christelijk geloof. Een spanning die je er ook niet uit krijgt, de spanning van het leven.

Toen wij enige tijd geleden ook in de samenkomst bij elkaar waren, zongen we een heel blij lied: ‘Jezus maakt mij blij, Jezus maakt mij blij’. Wij, mijn vrouw Tineke en ik, waren zelf in een situatie waarin we allerlei dingen meemaakten waardoor we helemaal niet blij waren. Het betrof onder meer een aantal verdrietige ontwikkelingen aangaande zieken in de gemeente. Dan zit je daar zo vooraan en de hele gemeente zingt: ‘Jezus maakt mij blij, Jezus maakt mij blij,’ enz. Maar je eigen gevoel (misschien hebt u dat ook wel eens) is heel anders. Toen Tineke en ik de volgende ochtend aan de koffietafel zaten, spraken we daar samen nog wat over. Want het is en blijft toch wel de waarheid, nietwaar: Jezus maakt mij blij...

Tineke zei: ‘Ik heb daar zo’n moeite mee. Soms denk ik bij mezelf: Jezus maakt mij verdrietig’. ‘Nou,’ dacht ik, ‘jij durft ook wat te zeggen...’

We hebben daarover doorgepraat met elkaar. Ze heeft gelijk! Ik zei: ‘Maar Tineke, waarom zeg je dat zo: Jezus maakt mij verdrietig?’ Haar antwoord: ‘Omdat ik christen geworden ben, zie ik allerlei dingen in mezelf. En soms zoveel verdriet bij mensen om me heen. Daardoor heb ik het veel moeilijker gekregen, denk ik, dan wanneer ik geen christen was. Dan zou ik meer dingen laten liggen, er meer aan voorbij gaan. Maar Jezus zegt dat we onze naaste zullen liefhebben als onszelf. Daardoor bekommer ik me om mijn Kosovaarse vriendin Advije Selmani, die als vluchteling met haar vijf kinderen van hot naar her moet, zo uitzichtloos als het maar zijn kan, en daarom ben ik soms heel verdrietig.’ En dan zit ze daar op maandagmorgen te huilen, als de dag nog maar net begonnen is... Maar zo is het ondertussen wel, dat zijn wel degelijk je gevoelens. En niet alleen wij, ook jij kunt je zo voelen als je in de samenkomst zit, en dan die juichende liederen, dat is de spanning.

Verborgen werkelijkheid

Hier is het de spanning van geloof en hoop. Die twee horen in een christenleven onlosmakelijk bij elkaar. Het geloof zegt: ‘nu’! De hoop zegt: ‘nog niet geheel en al; straks’! Het geloof zegt: ‘in Christus’, de hoop zegt: ‘dan zullen die van Christus zijn opstaan bij zijn komst’. En de verbinding tussen dat geloof en die hoop is een persoon, dat is Jezus Christus zelf. Hij staat in die spanning. Zij die in Christus geloven, zij zijn het die op zijn overwinning hopen, zij zijn het ook die in deze spanning staan. En ze staan daar hopen, dat wil zeggen: vast vertrouwend. ‘In Christus’, zegt Paulus. In Christus is de overwinning over de dood volle en volstreekte werkelijkheid. Dat houden we vast.

Door zijn lijden en sterven op Golgotha heeft Jezus dat ijselijke driemanschap: de duivel, de zonde en de dood, de beslissende slag toegebracht. Toen Jezus op de derde dag opstond uit het graf, verrees Hij als de Overwinnaar van de dood. En toen Hij opvoer naar de hemel, mocht Hij plaats nemen aan de rechterhand van zijn Vader in de hemel en zo heeft Hij alle heerschappij uit Gods hand ontvangen. Jezus is nu Koning. Daarom zingen wij: ‘als Koning verheven zo hoog’. In Hebr. 2:8a en in 1 Petr. 3:22 lezen we dat alle dingen (ik heb die twee verzen samengevoegd) engelen en machten en krachten aan Hem onderworpen zijn. Maar wij moeten ons goed realiseren dat zijn koningschap voor een deel nog een verborgen koningschap is. In ons persoonlijk geestelijk leven is het al in geloof, in hoop en in liefde zichtbaar geworden. Maar onze ogen zien daar nog niet alles van, het zal nog volkomen (moeten) doorwerken. Dat staat daar direct na. We moeten niet alleen Hebr. 2:8a lezen, maar ook vers 8b: ‘Thans zien wij nog niet dat Hem alle dingen onderworpen zijn’. Even verder zegt de schrijver hoe wij met dat spanningsveld om zullen gaan: ‘Wij zien op Jezus’.

Hoe te strijden?

Over het koningschap van Jezus hoor je als het goed is bij ons in de christelijke gemeente veel preken. Als het goed is, kunt u zelf ook zeggen: Jezus is mijn Koning, mijn Koning die Overwinnaar is. Wij kunnen getuigenis geven van het koningschap van Jezus, van overwinning over slavernij van de zonde. Er zijn in ons midden getuigenissen van broeders en zusters bekend, die uit een situatie gekomen zijn die je niet voor mogelijk houdt. Eruit bevrijd door de Koning! Jezus is een overwinnende en bevrijdende Koning!

Maar we zien in de wereld, waarin wij ook leven, dat de duivel rondgaat als een brullende leeuw om mensen te verscheuren en gevangen te houden. Ook in ons eigen dagelijks leven zullen we die strijd van licht en duisternis nog steeds ervaren. Het huidige rijk waar Christus Koning is, is niet alleen een reddend, maar ook een strijdend rijk. Daar staan wij middenin. We worden opgeroepen om met onze Koning, met onze Overwinnaar mee te strijden. En wonderlijk genoeg is onze strijd, het christelijk leven, niet meer maar ook niet minder dan het rusten in de overwinning van Jezus Christus.

Je moet vreselijk oppassen dat je niet denkt dat je zelf de overwinning kunt behalen. ‘*Wij* strijden, *wij* zullen strijdend voorwaarts gaan’. Ja, maar slechts op één manier: in de overwinning die Jezus Christus op de zonde en de dood heeft behaald.

Vandaag de dag doet in de evangelische theologie een bepaalde gedachte de ronde dat *wij* overwinnaars zouden zijn. Dat *wij* het allemaal zullen maken. Dat *wij* tegen de demonen opgewassen zouden zijn. Dan zeg ik: bent u betoeterd? Wij zijn niet tegen demonen opgewassen! Demonen zijn gevallen engelen, boze kwaadaardige engelen. Daar hebben we Christus voor nodig en zijn heilige engelen. Anders wordt ’t nooit iets.

Over die strijd en de overwinning van Jezus Christus kunt u lezen in Efeze 6. Daar staat: we hebben te vechten tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis. Daar gaat het om, die strijd voeren we. Je leest daar over de wapens die we nodig hebben in de geestelijke strijd. Waaruit bestaat die wapenrusting dan wel?

Onze wapenrusting in de geestelijke strijd bestaat uit wie Christus voor ons is en wat Christus voor ons heeft volbracht. Alles wat je daar in Ef.6 leest, wat wij moeten aandoen en waar wij mee bezig moeten zijn, dat alles valt terug te voeren op wie Christus voor je is en wat Christus voor je heeft gedaan!

Wij hebben dagelijks met velerlei verleidingen van het satansrijk te maken, zeker in onze tijd. Verder hebben we niet alleen met de duisternis van buiten te maken, maar ook met de prikkel van de dood, dat is de zonde. Die komt, ook bij gelovigen, van binnenuit. Hoe zullen we dan bewaard blijven? Hoe zullen wij zelf overwinnen? Broeders en zusters en jonge mensen, enkel en alléén in *Zijn* overwinning kunnen wij stand houden en overwinnaars zijn. Schuilen bij Hem en strijden door te rusten in Zijn overwinning! Pleiten op wat Christus voor ons heeft volbracht, dat is het geheim. We zullen het zien.

Voortdurende overwinning

De woorden uit onze tekst ‘en daarna het einde’, die voleinding, wat houdt dat allemaal in? Waar zitten wij middenin? Als we even een bladzijde omslaan, lezen we in vers 56: ‘De prikkel des doods is de zonde en de kracht der zonde is de wet’.

De wet geeft begrenzings aan ons doen en laten. Wij kunnen niet zomaar doen wat we willen, ook niet als we een kind van God zijn; we hebben ons te houden aan de normen van God. Maar dan staat er (dat is heel moeilijk voor ons): ‘Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onze Here Jezus Christus’. Alleen als ik in het geloof op Jezus zie, kan ik overwinnen.

Het is heel belangrijk om deze tekst goed te lezen, omdat Paulus daar in de tegenwoordige tijd schrijft. Opmerkelijk is dat er staat: ‘maar Gode zij dank die ons de overwinning *geeft*’. Niet: die ons de overwinning ooit nog ’s in de toekomst *zal* geven, nee: *geeft*. Letterlijk staat er zelfs: gevende ons de overwinning van Jezus Christus. Dat is een voortdurend gebeuren. Christus wil ons voortdurend zijn overwinning geven. Ik heb dat persoonlijk ook voortdurend nodig. Want niet alleen die strijd gaat door, maar - verdrietig genoeg - je eigen nederlagen gaan ook nog door, ook al ben je een kind van God. Zonder Christus komen we er niet. Daarom heb ik het iedere keer weer nodig om overwinningskracht uit de Here Jezus Christus te ontvangen. Gode zij dank dat Hij ons die overwinning dan ook voortdurend wil geven. Alleen zo kan ik van kracht tot kracht steeds voortgaan.

Deze dingen moeten we ons goed voor ogen blijven houden. Wij gaan van kracht tot kracht steeds voort, dat wil zeggen we gaan van Christus’ kracht tot Christus’ kracht steeds voort. Want in mijzelf is het echt hinken en zinken. Maar in Christus is het leven van genade tot genade. Ik weet niet hoe uw ervaring is, uw aller persoonlijk geestelijk leven ken ik niet. Maar als ik voor mezelf mag spreken, dan zeg ik: deze weg is de weg die de apostel mij gewezen heeft; die het Woord van God mij gewezen heeft. Als we op onze eigen persoon en mogelijkheden zien dan worden we steeds weer aangeklaagd door zonden, fouten en gebreken, door lek en gebrek. We moeten leren ons te beroepen op onze Koning. Daarom is dit thema zo belangrijk: we hebben een Koning, die overwinnaar is. Hij heeft voor onze zonden volkomen betaald met het offer van zijn leven. Hij heeft als het ware een bruggenhoofd gebouwd in deze door de zonde doortrokken wereld. Door Jezus is er uitzicht op de overwinning.

We hebben het gelezen: Hij moet als Koning heersen totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten gelegd heeft. 'Totdat' wil zeggen, het is een hele weg. Het is een proces, een strijd. O, dat die overwinning van Jezus Christus zichtbaar mag worden in mijn en ons leven, dat is mijn persoonlijke gebed. Dat die overwinning waar ik over spreek meer en meer gestalte krijgt in mijn, in ons leven, in de christelijke gemeente, de gemeenschap van de Koning die overwinnaar is!

Machten en krachten

Dat woordje 'totdat' is in zekere zin dan ook een toon uit de toekomstmuziek: totdat Hij alle machten en krachten overwonnen heeft. Jezus is onze Koning die heerst over de wereld, scherper gezegd: zijn heerschappij gaat over de hele wereld. Hij draagt de hele wereld in Zijn hand, maar... er zijn nog altijd vijanden, die weigeren die overwinning van Jezus te erkennen. Wij moeten ervoor oppassen dat we een al te eenzijdig of zoetsappig beeld krijgen van de tijd waarin wij leven of van de persoon van Jezus Christus.

We hebben in de tekstlezing alleen de eerste twee verzen van Psalm 110 genomen, maar als je de psalm verder leest, over hoe God strijden zal, dan lopen de rillingen over je lijf. En ook als je even verder leest in Jesaja 25, die prachtige profetie. Ik ben bewust gestopt omdat dat nu niet het onderwerp van deze preek is, maar reken erop dat wij niet met een zoetsappige Heiland van doen hebben. Leest u het nog maar eens rustig na. Christus regeert als Koning te midden van zijn tegenstanders (denk aan Psalm 110), die Hem weerstaan, die Hem weerspreken en die Hem weerstreven. Nog altijd trekken er verdervende en verwoestende machten over deze wereld.

Een geweldige macht van deze tijd is de macht van de honger. Daar hebben wij in Nederland geen last van. De meesten van ons kennen de macht van de honger in het geheel niet. Oudere mensen hebben er in de laatste oorlogsjaren mee te maken gehad, sommigen hebben er zelfs veel van te lijden gehad. De macht van de honger is een geweldige macht die miljoenen van deze wereld in haar greep heeft en houdt.

Een andere macht waar wij wel mee te maken hebben, is die van de zinloosheid. Ik hoef de naam van Tjoelker maar te noemen. En de macht van de angst. Ik las gisteren in de krant dat er momenteel wereldwijd een dertigtal oorlogen woedt, waarvan er vrijwel niet één uitsluitend tussen twee staten gaat. Rebellenbewegingen, drugskartels, terroristen en maffiabendes mengen zich ook in die strijd. Ook multinationals houden er steeds meer eigen legertjes op na, met name in de derdewereldlanden.

Miljoenen mensen zijn op de vlucht vandaag de dag. Miljoenen mensen! Probeer je er iets bij voor te stellen! Dat maken wij allemaal niet mee, maar er komen dit jaar toch gauw zo'n veertigduizend vluchtelingen in ons landje en 150.000 à 180.000 in Duitsland. Mensen die concreet op de vlucht zijn, veelal uit angst voor geweld en onderdrukking.

Angst. Zinloos geweld (verreweg het meeste geweld is zinloos). Honger. Onze huidige wereld barst letterlijk uit haar voegen van de antichristelijke machten en krachten. Ik zal het nog sterker zeggen: ook onze cultuur en onze samenleving vertoont de barsten van de antichristelijke machten. Ook ons gezapige, mooie, welvarende, economisch prima lopende, Nederland. Het barst van de barsten. Kijk maar eens naar het morele gebied. Kijk maar eens hoever wij afgeweken zijn van het eenvoudige en levende Woord van God. Kijk maar eens hoe hoogmoedig de mens denkt, zo zelfs dat hij een mens wil gaan 'maken' (klonen). Wie denken we dat we zijn?

En dan de macht van het natuurgeweld: de vele aardbevingen, verwoestende orkanen en cyclonen. Wat een verdriet en angst bij hen die daardoor getroffen worden!

‘Wanneer Hij alle macht onttroond zal hebben...’ Wat houdt dat allemaal in? Nou, je kunt dan denken aan het machteloos maken en verdrijven van verschillende ‘soorten’ boze machten, demonen, gevallen engelen. Daar heb je hele series van; onreine machten, machten die je kunnen binden of bezetten. Laat ik de hele santenkraam maar niet opnoemen, want dan geven we de duivel te veel eer. Het gaat om gevallen engelen (ze zijn er wel degelijk) die macht uitoefenen in levens van veel mensen, mensen die niet vrij zijn om Christus te dienen, mensen die niet vrij zijn om zichzelf te zijn. Het gaat hier ook om kwaadaardige ideologieën die mensen van Christus afhouden en tegen Christus en zijn gemeente ophitsen, zelfs in Nederland. Ik las over popgroepen die volslagen antichristelijke teksten uitkrijzen. In vers 25 wordt die hele zaak samengevoegd onder één woord: vijanden. Zo worden ze genoemd: vijanden van Christus zijn het. De dood is een van hen: ‘de laatste vijand die onttroond wordt is de dood’. Dit is goed om te weten: de toekomstige totale nederlaag van de dood staat volstrekt vast. Er staat niet ‘zal worden’ maar: ‘de laatste vijand die onttroond wordt, is de dood’. Het staat vast. Die doodsmacht zal zich als het ware tot in zijn laatste vestingen terugtrekken. Deze vijand wordt pas op het allerlaatst overwonnen, aan het einde van de slotakte van het werelddrama. Paulus noemt dat in vers 24: het einde. Er staat het woordje *telos*, dus: en daarna het einde, de voleinding. Dan zal Christus het koningschap, dat Hij bij opstanding en hemelvaart ontving, weer aan Zijn Vader overdragen.

Heerlijke voleinding

Maar zover is het nog niet. Wij lezen in Openbaring 20 van het duizendjarig rijk van vrede. Persoonlijk begrijp ik hieruit dat wanneer Christus zal gaan regeren samen met hen die uit de doden zijn opgestaan (zoals we gelezen hebben), dat dan de hemel als het ware over de aarde zal schuiven, veel meer nog dan toen de Here Jezus in zijn dienaargestalte onder ons was. De aarde zal niet naar de hemel gaan, maar de hemelen zullen de aarde vervullen. Ik verwacht een duizendjarig rijk van vrede op aarde, als onderdeel van de grote Dag des Heren. Hoe dan ook. Ik weet wel dat hierover enorm verschillend gedacht wordt, maar die andere theologische meningen hebben mij nog niet kunnen overtuigen dat Openbaring 20 niet op een toekomstige aardse realiteit betrekking heeft. Ik geloof dat de woorden die daar geschreven staan werkelijkheid zullen worden in een periode van de tijd, die ons nog gegeven wordt, het messiaanse rijk.

’t Is allemaal niet zo eenvoudig te begrijpen, dat duizendjarig rijk. Te meer daar het veelal in profetische visioenen beschreven is (zie bv. Jesaja 2, 25, 35, 40, 55, 65; Ezech. 37 en 47; Zach.14; Openb.19:11-20:15; vgl. Matth.13:24-30; Matth. 24-26; 1Cor.3:13; 2Petr.3:10). Er moet in ieder geval nog heel wat gebeuren, voordat die *telos*, dat einde, die voleinding er zal zijn. Maar laten we bemoedigd verder gaan, want dit is zeker:

Toch overwint eens de genade,
er komt een einde aan de nacht.
Dan onderwerpt de Heer het kwade,
dan is de strijd des doods volbracht.
De wereld treedt dan in ’s Vaders licht
verheerlijkt voor zijn aangezicht.
O, welk een vreugde zal dat wezen,
als Hem elk volk is toegedaan.
Uit aard en hemel opgerezen
vangt dan het nieuwe loflied aan.

Als ieder voor de Heer zich buigt
en aller stem Gods lof getuigt.

Daar kan ik naar uitzien.

Ik weet het, we zijn er nog niet, maar één ding staat vast: wij hebben een Koning, die overwinnaar is!

Het lied van de tegenstellingen

Zo is het ook met de opstanding der doden. Er wordt gezaaid in vergankelijkheid, en opgewekt in onvergankelijkheid; er wordt gezaaid in oneer, en opgewekt in heerlijkheid; er wordt gezaaid in zwakheid, en opgewekt in kracht. Er wordt een natuurlijk lichaam gezaaid, en een geestelijk lichaam opgewekt.

Is er een natuurlijk lichaam, dan bestaat er ook een geestelijk lichaam. Aldus staat er ook geschreven: de eerste mens, Adam, werd een levende ziel; de laatste Adam een levendmakende geest. Doch het geestelijke komt niet eerst, maar het natuurlijke, en daarna het geestelijke. De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk, de tweede mens is uit de hemel. Gelijk de stoffelijke is, zijn ook de stoffelijken, en zoals de hemelse is, zijn ook de hemelsen. En gelijk wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij het beeld van de hemelse dragen. Dit spreek ik evenwel uit, broeders: vlees en bloed kunnen het Koninkrijk Gods niet beërven en het vergankelijke beërft de onvergankelijkheid niet. Zie, ik deel u een geheimenis mede. Allen zullen wij niet ontslapen, maar allen zullen wij veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, bij de laatste bazuin, want de bazuin zal klinken en de doden zullen onvergankelijk opgewekt worden en wij zullen veranderd worden. Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen.

En zodra dit vergankelijke onvergankelijkheid aangedaan heeft, en dit sterfelijke onsterfelijkheid aangedaan heeft, zal het woord werkelijkheid worden, dat geschreven is: De dood is verzwolgen in de overwinning. Dood, waar is uw overwinning? Dood, waar is uw prikkel? De prikkel des doods is de zonde en de kracht der zonde is de wet. Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onze Here Jezus Christus. Daarom, mijn geliefde broeders (en zusters), weest standvastig, onwankelbaar, te allen tijde overvloedig in het werk des Heren, wetende, dat uw arbeid niet vergeefs is in de Here

1 Cor. 15:42-58

Ik las in het laatste vers ‘broeders en zusters’, terwijl er in uw bijbel ‘broeders’ staat. In het Grieks staat daar: *adelphoi*. Men heeft de reikwijdte van dat begrip onderzocht en het blijkt dat daarmee ook de zusters werden aangeduid, het is dus een woord voor het gezamenlijke: broeders en zusters.

Daarom verliezen wij de moed niet, maar al vervalt ook onze uiterlijke mens, nochtans wordt de innerlijke van dag tot dag vernieuwd. Want de lichte last der verdrukking van een ogenblik bewerkt voor ons een alles verre te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid, daar wij niet zien op het zichtbare, maar op het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare is eeuwig. Want wij weten, dat, indien de aardse tent, waarin wij wonen, wordt afgebroken, wij een gebouw van God hebben, in de hemelen, niet met handen gemaakt, een eeuwig huis. Want hierom zuchten wij: wij haken ernaar met onze woonstede uit de hemel overkleed te worden, als wij maar bekleed, en niet naakt, zullen bevonden worden. Want wij, die nog in een tent wonen, zuchten bezwaard, omdat wij niet ontkleed, doch overkleed willen worden, opdat het sterfelijke door het leven worde verslonden. God is het, die ons juist daartoe bereid heeft en die ons de Geest tot onderpand gegeven heeft.

2 Cor. 4:16 - 5:6.

Behalve vanwege de vrucht en de gaven is dus ook daarom de Heilige Geest aan de gelovigen (aan ons) gegeven, namelijk als een onderpand voor die eeuwige erfenis.

Contouren

In dit gedeelte van zijn brief aan de gemeenteleden in Corinthe schrijft de apostel Paulus over een groot wonder: de opstanding uit de doden. Dit is een geheimenis, een mysterie, ‘een gebeuren in raadselen’. Hoewel het dus om een geheimenis gaat, tóch laat de Here God ons voor wat betreft onze toekomst niet maar totaal in het vage en onbestemde.

O zeker, als iemand zegt: ‘We weten toch niet hoe het is in de hemel, hoe het zal zijn na de dood?’, dan zeg ik: ja, dat is voor het grootste gedeelte waar. Het meeste van de volmaakte wereld van God is ons onbekend en raadselachtig. Maar tóch laat de Here onder andere in deze brief iets van het geheimenis zien. We noemen dat ‘openbaring’.

Er is sprake van openbaring wanneer de sluier, die ergens op ligt, gedeeltelijk of soms geheel wordt weggenomen. Dan worden de contouren zichtbaar van sommige puzzelstukjes van de toekomst, van de toekomst van u, van jou, in elk geval van Gods kinderen.

Die puzzelstukjes worden niet nauwkeurig ingevuld. Je ziet niet alles helder en precies verschijnen, het wordt als het ware geschetst. Wij mogen ons in alle voorzichtigheid indenken wat ons in de eeuwige toekomst wacht. Ik zeg ‘in alle voorzichtigheid’ omdat ik geloof dat, zeker als we ’t hebben over wat er gebeurt na het sterven, we ons alleen door de Schrift moeten laten leiden, voorzichtig nasprekend en voorzichtig uitleggend wat er staat. Dat is mijns inziens altijd, maar in het bijzonder wel bij het nadenken over de toekomst, de enige veilige weg.

Als we ons in deze dingen verdiepen, gaat ook dat gepaard met een zekere spanning, want het meeste zal een alles overweldigende verrassing voor ons zijn. Het merendeel van wat er gebeurt wanneer wij eens de ogen zullen sluiten, is ons niet aangezegd. Het meeste van onze toekomst met God zal voor onze menselijke begrippen dan ook niet te bevatten of te beschrijven zijn.

Wij kunnen immers alleen maar denken in termen die we hier als mens, eerst als baby, peuter, kleuter en al opgroeiend leerden kennen. Wij denken, voelen, zien, beschrijven en praten in Nederlandse woorden en termen, in begrippen waarbij we ons iets kunnen voorstellen. Maar als we het hebben over de heerlijkheid van God en over de hemel, dan is dat een zodanig andere werkelijkheid dat wij daar de juiste woorden niet voor kunnen vinden. We kunnen er ons geen goed begrip van vormen. Onuitsprekelijke woorden heeft hij gehoord, zegt de apostel Paulus (2Cor.12:4), woorden die ons huidige menselijke begrippen te boven gaan en die hem niet geoorloofd waren om ze uit te spreken. In een visioen werd aan de apostel iets van de hemelse heerlijkheid getoond, maar wat hij daar hoorde of zag moest hij voor zichzelf houden. Het was onzegbaar. Een overweldigende ervaring van heerlijkheid die ons huidige begrip te boven gaat.

Toch heeft Paulus getracht om in deze brief aan de gemeenteleden van Corinthe, aan gewone mensen zoals wij, iets onder woorden te brengen van wat hij verstond over de opstanding der doden. Hoe doet hij dat? Op velerlei manieren.

Als je alleen al dit vijftiende hoofdstuk van de eerste brief aan de Corinthiërs neemt, dan zijn bijvoorbeeld de eerste elf verzen een getuigenis. Hij begint met door te geven van wat hij gehoord en gezien heeft. Paulus is een getuigend apostel. Als hij het over de opstanding heeft, zegt hij: we gaan er eerst van spreken wat ánderen ons erover hebben gezegd. Dan noemt hij de ooggetuigen (vers 1-11).

Even verder in dit hoofdstuk, in de verzen 12-36, gaat Paulus met iemand anders, die hij als het ware sprekend invoert, in een tweegesprek. Hij voert een gefingeerde dialoog. En zo pro-

beert hij getuigend en in een tweegesprek iets over de opstanding uit de doden duidelijk te maken.

Maar daar blijft het niet bij, hij voert zijn betoog nog op andere manieren. Zo zouden wij het ook doen: hij komt met voorbeelden en argumenten en probeert zo aan te tonen en toe te lichten. Hij neemt dan het voorbeeld van het zaad dat gezaaid wordt in de akker. Hij neemt het voorbeeld van het vlees van de vogels, van de vissen en van de mensen. Hij neemt het voorbeeld van de hemel, van de hemellichamen. Je leest dat in vers 37-42. ‘De glans van de zon is anders dan die van de maan en sterren, en de ene ster verschilt van de andere in glans’, dat gebruikt hij allemaal om duidelijk te maken hoe het nu is met de opstanding uit de doden.

Zingend belijden

En dan opeens stopt hij met redeneren. Dan lijkt het wel of hij zachtjes een beetje voor zich uit gaat zingen. Dat doet hij hier, ritmisch. Zowel in de grondtaal als bij ons is het een beetje ritmisch. Je kunt het bijna zingen:

Er wordt gezaaid in vergankelijkheid en opgewekt in onvergankelijkheid.

Er wordt gezaaid in oneer en opgewekt in heerlijkheid.

Er wordt gezaaid in zwakte en opgewekt in kracht.

Er wordt gezaaid een natuurlijk lichaam en er wordt opgewekt een geestelijk lichaam.

Voelt u? Daarin zit een zekere ritmiek. Het is het lied van de tegenstellingen. Het is alsof Paulus ineens middenin zijn diepgaande betoog een melodietje gaat neuriën. Dat is zo belangrijk als het over de geestelijke dingen gaat, dat we niet alleen proberen om iets aan elkaar over te dragen door verstandelijke begrippen, door te getuigen of door beelden te gebruiken, maar dat ook het zingen van de belijdenis een plaats krijgt.

Misschien heb je wel eens meegemaakt dat iemand in een overtuigend gesprek opeens wat afstand nam en zo’n beetje ging neuriën. Dat is wat Paulus hier doet. Hij neuriet als het ware wat voor zichzelf weg. Alsof hij zeggen wil: hoe moet ik het anders duidelijk maken?

En dan deze woorden! Denkend en redenerend met al die voorbeelden kan hij er nog niet helemaal uitkomen om het geheimenis van de opstanding duidelijk te maken. En opeens (en daar word je als lezers stil van, zeker ook als je ’t in de grondtekst leest met die duidelijke ritmiek) is daar die melodie, dan hoor je als het ware de melodie van de tegenstellingen. Juist dan ga je beseffen dat de werkelijkheid van de opstanding een geheimenis is.

Naar dit lied moet je leren luisteren. Je moet het vaker horen. Je moet het als een soort belijdenis zachtjes zelf eens mee gaan neuriën, eens mee gaan zingen. Hier zit zo’n diepte in. Het is een prachtig lied.

Mineur en majeur

Ja, een prachtig lied, dat zeg ik nou wel... Het is wel mooi in taalkundig opzicht, in de woorden en het ritme dat erin zit, maar het is verschrikkelijk als je bedenkt waarover de woorden gaan. De eerste regel van dit lied zet al direct somber in: *er wordt gezaaid in vergankelijkheid*, dat is niet bepaald een lied dat een zangleider in de samenkomst als openingsvers zal opgeven. Kunt u het zich voorstellen? ‘Er wordt gezaaid in vergankelijkheid’, nou, het zou ons lied niet zijn. Zulke liederen zingen wij niet graag. Dat is niet opgewekt en wij houden juist zo van opwekking. Mag ik het eens modern zeggen: daar word je niet blij van.

Toch zingt Paulus: ‘Er wordt gezaaid in vergankelijkheid’, hoe kan hij daar nou blij van worden? Hoe kan hij dat nu zo voor zich uit neuriën? Zo staan er nog een paar van die onplezierige regels in dit couplet. ‘Er wordt gezaaid in oneer’, dat is er ook een. En even verder: ‘Er wordt gezaaid in zwakheid’. Dit zou toch geen liedbundel halen?

‘Ja’, zegt iemand, ‘maar wacht even, er is toch nog meer?’ Ja, gelukkig wel, er is ook nog een tegenstem. Dit lied wordt gezongen met stem en tegenstem. Zo zouden de vrouwen en de mannen dit lied kunnen zingen, ziet u dat? De mannen bijvoorbeeld het sombere: ‘Er wordt gezaaid in vergankelijkheid’ en de vrouwen het opgewekte: ‘...en opgewekt in onvergankelijkheid’, het tweede deel natuurlijk een toontje hoger, want opwekking is heel positief. Ja, het is zeker positief, want na drie keer de moeite, zeg maar: de mineur, volgt wel degelijk drie keer de majeur, prachtig! Er wordt opgewekt in onvergankelijkheid, in heerlijkheid en in kracht! Dat zint ons natuurlijk veel meer. Dat zing je zo mee!

Maar dit is nu het lied van de tegenstellingen. Stem en tegenstem, mineur en majeur. Dit is nu het lied van het leven en zeker van het leven van een christen. Het is niet altijd glorie, halleluja.

Laten wij eens proberen op te pakken wat dit lied van de tegenstellingen en wat de woorden die het lied vormen willen zeggen.

Stof zijt gij

We beginnen met: er wordt gezaaid in vergankelijkheid, want dat is de eerste regel van het lied. Ik heb indertijd bij zuster Atty Hoekstra met het kerkkoor gezongen. Ik zat, of liever gezegd ik stond bij de tenoren en die moesten bij het oefenen alsmaar één en dezelfde regel zingen. Want zo gaat het als je liederen aanleert, dan is het alsmaar zingen, zingen en nog eens zingen. Dus die ene regel werd gezongen en dan dacht je dat je ’m kende, maar dan was het nog niet goed. Dan moest je het nog eens en nog eens proberen, zo werkt dat met het leren zingen.

Er wordt gezaaid in vergankelijkheid. Wat is dat voor een zaaien? Het is geen lied van de maaiers? Wat is dit voor een lied? Wel, het is goed om altijd eerst even de titel van een lied te lezen. Die staat er vaak vlak boven. Dat is hier ook zo, er net boven (in vers 42) staat: ‘zo is het ook met de opstanding der doden’. Het lied gaat dus over de doden, over hen die sterven en die al gestorven zijn.

Ik heb het in mijn voorbereidingen heel persoonlijk gemaakt, uitgewerkt naar mezelf toe. Ik heb gezegd: Hans, het gaat dus over jouw vader en over jouw moeder. Die zijn in het geloof in de Here Jezus Christus gestorven. Daar gaat het hier over.

Deze eerste regel gaat in een zekere zin over de begrafenis. Wij christenen noemen het kerkhof wel: de dodenakker. Dat is een juiste benaming. Want het begraven van het dode menselijk lichaam van een gelovige wordt in die gedachte van een dodenakker vergeleken met het zaaien van een zaad waaruit iets nieuws tevoorschijn komt. Er wordt gezaaid bij de begrafenis van een kind van God. Mag ik het eens zo zeggen: alle mensen, het menselijk geslacht wordt in de aarde gezaaid.

Het is met het leven net als met de bomen in de herfst: het ene blad valt eerder af dan het andere, maar uiteindelijk vallen alle bladeren. En in de lente, in de vernieuwing, komt er weer nieuw blad. En zo gaan de mensengeslachten maar voort, het is afvallen voor de een en opkomen van de ander, die ook weer gaat; het is opgaan, blinken en verzinken. Dat geldt voor alles wat leeft. Persoonlijker naar ons mensen gezegd: ieder die leeft is vergankelijk. Dat is dus de betekenis van die eerste zin: er wordt gezaaid in vergankelijkheid.

Vanaf de zondeval, zoals we dat lezen in Genesis 3, is er niet meer alleen sprake van het proces van leven, maar er is door de zonde en de straf op de zonde de dood in het leven geko-

men. Er is een proces van vergaan bijgekomen, van uiteenvallen. De bijbel zegt daarover: ‘Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren’. En daar zijn alle mensen, ook wij broeders en zusters, oud maar ook jong, daar zijn wij allemaal de dupe van, soms tragisch. Deze boodschap uit 1 Corintiërs 15 is natuurlijk niet alleen voor ouderen, dat begrijpt u wel; het gaat over de opstanding van gelóvigen. De boodschap van de bijbel is hier heel helder: eenmaal moet elke mens sterven. Dat is natuurlijk ook de boodschap van de natuur, maar de bijbel zegt het wel heel pregnant: eenmaal moet elke mens sterven. Of je daar nu over wilt nadenken of niet, of je het er nu mee eens bent of niet, of je jezelf er nu tegen verzet of niet, dat maakt allemaal niet uit. Voor ons christenen is het van belang om daar heel realistisch mee bezig te zijn. In elk geval roepen deze bijbelverzen ons daartoe op

Verdieping

Persoonlijk geloof ik dat wanneer je goed leert nadenken over de dood, dat je vormt om het eigen leven beter in te vullen. Ik meen dat het tot de rijpheid en de volwassenheid behoort, wanneer een mens de eindigheid van zijn eigen leven beseft en ermee rekent. Dat bepaalt voor een deel de inkleuring van je leven, in sommige perioden mogelijk zelfs van je dag. Het maakt ook de ernst uit van elke dag. Dat behoeft overigens de vrolijkheid niet weg te nemen. Het erkennen van je beperktheid en eindigheid zou de invulling van je leven wel eens krachtig kunnen verdiepen, en zelfs de blijdschap en dankbaarheid kunnen doen toenemen!

Ik ben van nature een vrolijk mens. Het nadenken over deze dingen nam mijn vrolijkheid zeker niet weg; ik ervaar zelfs: het verdiept je leven. Te bedenken dat God met mijn tijdelijke bestaan een eeuwige bedoeling heeft!

Er zijn heel veel uitvluchten gezocht om het aardse leven in stand te houden, hoe dan ook. Ik hoef al die moderne mogelijkheden niet op te sommen. Het is erg in trek vandaag de dag (denk aan New Age en al die toestanden) om van alles te bedenken dat het leven van de mens maar door zal gaan. Maar, dit leven is eindig.

Nu moet je echter niet denken, en ik hoop niet dat ik iemand op dat spoor gezet heb, dat Paulus het hier alleen maar over een gewone natuurwet heeft, zoals het vallen van de bladeren. Want niet ieder mens is na het overlijden te vergelijken met een aan de aarde toevertrouwde graankorrel.

Vergelijk hier maar met het ‘allen’ uit vers 22: ‘Want even als in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden.’ Ook daar lijkt het erop dat het beide keren over alle mensen gaat. Dan zou je kunnen denken dat dit vers wil zeggen: alle mensen sterven en alle mensen worden in Christus levend gemaakt. Zo lijkt het wel in dit vers.

Maar we moeten doorlezen, want in de directe context, namelijk in vers 23, wordt dit nader toegelicht. Het gaat hier namelijk om hen die van Christus zijn *bij zijn komst*. Paulus beschrijft hier niet de algemene opstanding uit de doden (die is er wel en dat vinden we elders ook uitgelegd) maar het gaat hem er in 1 Cor. 15 om de gelovigen geestelijk onderwijs te geven over de toekomst wat hun eigen leven betreft. En daarom spreek ik in deze teksten over uw leven, als u een kind van God bent.

Hij bespreekt geen natuurwet, maar een verborgen creatief ingrijpen van God, zelfs in de dode stof van hen die in Christus ontslapen zijn.

Mijn vader is in 1962 overleden. Ik ben niet iemand die heel vaak naar het graf gaat. Maar als ik dan in het Rotterdamse Pernis ben (mijn geboorteplaats) en als ik er gelegenheid voor heb, ga ik toch weer 's naar het graf van mijn vader. Daar op de gedenksteen staat zijn naam: Hubertus Marinus Bette, met eronder gebeiteld de levensdata en de verwijzing naar een bij-

beltekst (Psalm 103:8), waar staat: ‘Barmhartig en genadig is de HERE, lankmoedig en rijk aan goedertierenheid.’. Een bemoedigend woord. Zo was hij ook. En dan sta ik daar zo maar eens een beetje te denken. Over hoe ik mijn vader heb ervaren, de goede dingen van hem die ik me kan herinneren. Hoe ik bij hem voorop de stang van de fiets mee mocht, een eindje toeren. Hoe hij me de schoonheid van een groepje klaprozen liet zien, ergens in een weiland langs de Vondelingenweg. Dat vergeet ik nooit meer. De manier waarop hij de natuur zag. Ik leerde met hem ‘meekijken’. Klaprozen ontroeren me altijd weer, net als knotwilgen. Die heeft hij me ook leren ‘zien’. Hoe hij orgel speelde en zorgvuldig veel diepzinnige boeken vol schreef met dat mooie handschrift van hem. Hoe hij van mijn moeder hield. En van mij, zijn enige zoon. Dan sta ik daar maar zo’n beetje te mijmeren bij dat graf. Het geraas van de Beneluxtunnel is daar altijd. Maar ook de rust, de herinnering, en niet te vergeten: het belijden. Het is goed om de eindigheid van jezelf te bedenken. Als je daar dan zo staat, kun je er haast niet omheen dat je zoiets bedenkt als: het zal natuurlijk ook een keer gebeuren dat ik ergens begraven lig en dat er dan een ander bij mij staat, zoals ik nu bij m’n vader. Als je zoals ik af en toe een begrafenis moet leiden en je loopt achter de baar aan, dan heb je hetzelfde. Ik las het ook in een boek van professor Runia, die dat blijkbaar ook zo beleeft. Of als je in ziekenhuizen komt, dan kun je er niet aan voorbij. Wanneer je eerlijk in het leven staat, dan kun je toch niet om de dood heen?

Ik ben pas nog een keer bij mijn moeders graf geweest, aan de Munnikenweg hier in Veenendaal. Een heel klein steentje wilde zij, sober. Mijn moeder wilde niet helemaal terug naar het graf waar mijn vader ligt. Dat hoeft niet, zei ze, ‘want ik zie hem dáár (in de hemel) wel’. Dat zijn mooie dingen. ‘Je hoeft met mijn lijf niet te gaan slepen’, zei ze dan, ‘ik zie hem dáár wel’. Ja, zo was mijn moeder, zo zei ze dat. Ik heb dat goed in mijn oren geknoopt, ze was toen nog gezond.

Dan sta je daar bij dat steentje... Met mijn moeder praten kan ik natuurlijk niet meer. Maar met Jezus praten kan ik wel en denken kan ik ook. En dat doet soms zo goed! Niet altijd gemakkelijk:... ‘stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.’ Dat maakt je wel eenvoudig. Dat zet je weer eens even in de nuchterheid van het leven.

Vernieling wordt vernieuwing

Paulus heeft het hier dus niet over een natuurwet. Mijn vader en moeder en allen die van Christus zijn zullen niet in het graf blijven. Het blijft niet ‘stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren’. Als je van Christus bent, ben je dat voor tijd en eeuwigheid en dan wordt er opgewekt in onvergankelijkheid. Dat eerste lied (dat de mannen zouden zingen) ‘er wordt gezaaid in vergankelijkheid’ dat is helemaal waar: het vergaat, er is stof, wat een verdriet, wat een huilen, wat een tranen, maar... er wordt opgewekt in onvergankelijkheid!

Dat het ook gezongen worde! Dat wij als christenen niet bij de somberte blijven neerzitten. Er wordt opgewekt! Daar word je ook blij en opgewekt van. Het betekent dat je lichaam bij de wederkomst van Jezus vernieuwd wordt. Het is *verniëld* door de dood en het wordt *vernieuwd* door de opwekking van Jezus bij zijn wederkomst. Zo vernieuwd dat het buiten het bereik van de vernielende kracht van de dood komt. En de dood is niet meer. We lezen erover in Filippenzen 3. Dit zijn heel belangrijke woorden voor ons, want hier wordt ons burgerschap getekend: waar hoor je bij als je christen bent? In vers 20 en 21 zegt Paulus:

Want wij zijn burgers van een rijk in de hemelen, waaruit wij ook de Here Jezus Christus als verlosser verwachten, die ons vernederd lichaam veranderen zal, zodat het aan zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig wordt, naar de kracht, waarmee Hij ook alle dingen Zich kan onderwerpen.

Zo'n bijbeltekst moet je eigenlijk uit je hoofd kennen. Het gaat hier over onze toekomst als we de Here Jezus Christus verwachten. Wij zullen dus gelijken op Jezus in zijn opstandingslichaam.

Het Nieuwe Testament gebruikt het woord onvergankelijk en onvergankelijkheid als een kenmerk van God. God is onvergankelijk, zijn Rijk is onvergankelijk en alles wat bij Hem hoort vergaat nimmermeer.

We lezen daarover de prachtige woorden van Rom. 1:23 (vergelijk ook 1Tim.1:17):

...zij hebben de majesteit van de onvergankelijke God (en wat er dan verder staat is heel verdrietig) vervangen door hetgeen gelijkt op het beeld van een vergankelijk mens...

Ziet u, daar zit het in: wij vergankelijk en God onvergankelijk.

Eer en heerlijkheid

We komen nu bij de tweede regel. Dan kom je direct weer met beide benen op de grond, want daar staat: 'er wordt gezaaid in oneer'.

Bij het sterven wordt alles ingeleverd. Zelfs de hoogste ridderorden of onderscheidingen, titels of eervolle dingen die we hebben gekregen, ze hebben geen waarde voor een gestorvene. Het is van belang het betrekkelijke van het aardse, lichamelijke leven te beseffen. De bijbel noemt het lichaam een vernederd lichaam. Het staat bloot aan verzwakking en zelfs aan ontluistering. In de dood en aan de dood is geen eer te behalen. Behalve dan wanneer Christus weerkomt en allen die van Hem zijn opwekt. Want dat doet Hij in heerlijkheid, zo lezen we in de volgende zin.

Wat een rijke beloften staan er over die hemelse heerlijkheid in de bijbel. Het is geweldig om dat te lezen. Daar moet je eens goed over nadenken: wat betekent nu zo'n woord 'heerlijkheid'? Ach, als je al lang in de gemeente komt, zing je het vanzelf mee als de tekst van het lied het voorschrijft: heerlijkheid en macht. Maar velen van ons hebben er waarschijnlijk geen plaatje meer bij, je weet ten diepste niet wat je zingt, je kent de inhoud van het woord niet meer, wat is heerlijkheid? 'Ja', zegt iemand, 'dat hoort bij de Heer'. Ja, daar ben je gauw mee klaar: 'heerlijkheid hoort bij de Heer'. Maar dan weet je toch nog niets? Kijk eens naar Colossenzen 3:4. Daar gaat het over de opstanding en heerlijkheid:

Wanneer Christus verschijnt, die ons leven is, zult ook gij met Hem verschijnen in heerlijkheid.

Wat zal er dan gebeuren bij die wederkomst van Jezus met al die tot stof teruggekeerde lichamen? Wat zal er toch gebeuren met ons als we dan nog leven? We zullen overgaan in heerlijkheid, dat wil zeggen: dan kom je in de glans en de gloed, in de onaantastbaarheid, de eeuwigheid, het stralende, het luisterrijke en het eervolle van God terecht.

Heerlijkheid is een uitdrukking van de majesteit van de Here God. Het is de uitstraling van het leven van God met zijn engelen. Wie in Jezus Christus gelooft, mag weten: dit lichaam, dit tastbare, dat je voelt wanneer je erin knijpt, dit eigene waar ik mezelf in ben, ook met die handicap, zal vervolmaakt worden. Het zal vervuld worden, veranderd worden, zegt de bijbel.

Met al de moeiten en pijnen die het nu heeft (die zullen er dan niet meer zijn) zal het in een verheerlijkt lichaam veranderd worden. Nou, als dat geen troost biedt, besef je niet waarover het hier gaat. Als dat niet van belang is voor je, als je denkt: ik moet naar de koffie, dan kan je wel tot je honderdste jaar koffie drinken en er geen 'troost' in vinden. Dat zou kunnen... en verschrikkelijk troosteloos zijn.

Maar word je blij van het feit dat er wel gezaaid wordt in oneer, maar ópgewekt in heerlijkheid? Word jij blij van het tweede element van die regels van het lied van de tegenstellingen?

Zwakheid en kracht

Nu het laatste gedeelte. Daar staat: er wordt gezaaid in zwakheid. Zwakheid, wie kent dat niet? Zelfs de sterksten onder ons weten wat zwakheid is. Want je moet, hoe je het ook wendt of keert en hoe sterk je spierballen ook zijn op een zeker moment gaan slapen. Anders houd je het niet vol en dat geldt ook voor de zeer sterken onder ons.

Zwakheid, dat is weerloos zijn tegen de vreemde en afbrekende machten en die zijn er heel wat. Er is lichamelijke zwakte, ziekte en uitputting. Een mens kan opgebrand raken, de sterkste spierballen en de stevigste schouders worden eens machteloos. De grootste predikers, die het woord van God met verve en kracht verkondigd hebben, merken op een zeker moment dat ze zwak zijn in hun lichaam. De grootste, sterkste en meest wijze mensen die overal en altijd opvallen door hun prestaties zijn toch ook gewoon zwakke mensen.

Maar er is behalve uiterlijke zwakheid ook sprake van innerlijke zwakte. Je kunt je soms niet weren tegen onzedelijkheid, onreinheid, hebzucht, jaloezie of noem maar op datgene waar jij strijd tegen voert. Je kunt de overwinning niet behalen. Je kunt innerlijk gesloopt worden zonder dat de mensen dat van de buiten aan je zien. Zwakheid, je kunt zo gelovig niet zijn of je weet er wel iets van.

En zelfs in de kracht van de Heilige Geest is er voor ons menselijke zwakheid. Want Paulus zegt: 'In die zwakte roem ik, niet om die zwakte, maar om de kracht die Christus in mij volbrengt' (2 Cor. 12:9). Een cd van Ralph van Manen draagt de titel: 'Vessel of weakness', Vat van zwakheid. Maar, en dat is nu volop bijbels en evangelisch: in die zwakheid wordt Gods kracht zichtbaar, hier en nu, door het geloof en door het werk van de Heilige Geest in ons. Dat is nu een van de bijzonderheden van het christenleven, dat de Heilige Geest in die zwakke vaten wil wonen en zo door onze zwakte heen met Zijn kracht werkt!

We hebben het hier over onze toekomst, bij de wederkomst van Jezus. Dan wordt er opgewekt in dezelfde kracht, die nu al in de gelovigen werkt. Het opstandingslichaam kent geen slopende ziekte meer, geen eindeloze moeheid, geen psychische inzinkingen. Dan is er voor ons, die in Christus zijn, een leven in de eeuwigdurende veerkracht van de Heilige Geest. Wat dat is weet ik niet, maar ik weet één ding, dat die Heilige Geest nu al in mij werkt en mij soms boven mijzelf en boven mijn eigen lichamelijke zwakheid uittilt om in de kracht van de Here Jezus iets uit te werken. Dat wonder dat nu nog in zwakheid gebeurt, zal dan in volmaaktheid daar zijn. Er wordt opgewekt in kracht, en de kracht van God zal overwinnen, de kracht van de opstanding van Jezus, de kracht die het stof weer tot leven roept, de kracht van de opstanding. Dunamis, staat er: dynamiek, het vermogen om iets te doen, de energie die bij God vandaan komt en die toereikend is voor een eeuwig leven.

Wat ik hier nu zeg, dat is geloofswerkelijkheid. Ik kan het u niet anders laten zien dan uit de bijbel en hopelijk iets ervan in mijn eigen leven. Wat ik nu verkondig is gegrond in het geopende graf en de opstanding van Jezus Christus. En het is de eeuwen door bewaard als een diep geheim in de harten van allen die de Here Jezus van harte liefhebben. Ik dank God, daar ben ik er één van. Het is in mijn hart bewaard en ik wil het blijven bewaren, het geheim van de opstanding in kracht. Dat is het lied van de tegenstellingen: ik geloof het en zing het mee. Ik reken ermee, ik denk erover na en probeer mijn leven ernaar in te richten. U ook, jij ook?

Een geestelijk lichaam

Er wordt een natuurlijk lichaam gezaaid, en een geestelijk lichaam opgewekt. Is er een natuurlijk lichaam, dan bestaat er ook een geestelijk lichaam. ... Doch het geestelijke komt niet eerst, maar het natuurlijke, en daarna het geestelijke.
(1 Cor.15:44-47)

Eerst het natuurlijke

Dit is de laatste regel in dit eerste couplet van Paulus' lied van de tegenstellingen. Door de woorden van dit 'lied' probeert de apostel iets van het geheimenis van de opstanding der doden uit te drukken. Hij gebruikt telkens nieuwe begrippen om het verschil tussen onze huidige bestaanswijze en de toekomst van de gelovigen weer te geven. 'Er wordt gezaaid in vergankelijkheid, en opgewekt in onvergankelijkheid; er wordt gezaaid in oneer, en opgewekt in heerlijkheid; er wordt gezaaid in zwakheid en opgewekt in kracht'. In de preek die aan deze studie voorafgaat zijn al deze begrippen aan de orde gekomen. In de hier genoemde laatste regel is het verschil tussen ons huidige bestaan en de toekomst in heerlijkheid wel op zijn scherpst samengevat. De bijwoordelijke bepalingen (zoals: 'in vergankelijkheid' en 'in onvergankelijkheid') geven blijkbaar nog onvoldoende aan waarom het gaat. Paulus gaat over op een zelfstandig naamwoord: lichaam! Maar hij verbindt daar twee bijvoeglijke naamwoorden aan: natuurlijk en geestelijk. Daarin tekent hij het verschil tussen het huidige lichaam en ons toekomstige levensbeginsel op zijn scherpst!

Allereerst het huidige, natuurlijke lichaam. Het Griekse woord dat met 'natuurlijk' vertaald wordt, is *psuchikos*, d.w.z.: van de psyche, van de ziel, gekenmerkt door de ziel. Het toekomstige opstandingslichaam is *pneumatikos*, van de geest, gekenmerkt door de geest. Dit woordenpaar, 'natuurlijk' en 'geestelijk', kwamen we in de grondtaal al eerder in deze brief van de apostel Paulus tegen, en wel in 2:14,15. De Statenvertaling vertaalt daar ook met 'de natuurlijke mens', terwijl NBG daar leest: de ongeestelijke mens. Paulus spreekt er dan over dat geestelijke waarheden door de natuurlijke mens niet worden begrepen. Hij noemt zo iemand een 'zielse (eigenlijk zou er iets moeten staan als 'ziellijk') mens', dat wil zeggen een mens die door de ziel (verlangens, wil en gevoelens, samengevat door 'ons eigen ik') wordt bepaald. De 'zielse mens' staat in dit tekstverband tegenover de 'geestelijke mens'; dat is de mens die door de Heilige Geest bepaald wordt (zie 2:12).

Elders spreekt Paulus nog over 'de vleselijke mens' (3:1,3). Vleselijk is daar meer een gezindheid, terwijl het 'ziels-zijn' eerder een gesteldheid, een toestand aangeeft. Dit houdt dan in dat de instelling van de vleselijke mens past bij 'het vlees', de oude gevallen menselijke natuur. Het gaat dus om 'vleselijke' gelovigen. Zij mogen de Heilige Geest dan ontvangen hebben (vgl. 1:4,5 en 2:12,16 met 3:1), ze gedragen zich niet als zodanig. Hun bestaan wordt niet gekenmerkt en bepaald door de Geest, maar door het vlees. Dat wil zeggen: zij worden gedreven door lichamelijke impulsen en lusten, door de zonde dus. Een onthutsende mogelijkheid, waarop de apostel hen dan ook met scherpe vermaningen aanspreekt (3:1-5)!

De beide woorden 'natuurlijk' en 'geestelijk' worden hier dus gebruikt om de uitersten aan te geven en daarmee onderscheid te maken tussen de mens die door de ziel (zetel van gevoelens,

impulsen en wil) wordt bepaald en de mens die zich door de Heilige Geest laat leiden. Een ‘natuurlijk lichaam’ is dus een lichaam dat gekenmerkt en bepaald wordt door de ziel, een lichaam waarvan de ziel het levendragende element is (een ontzield lichaam is dan ook een dood lichaam).

De narigheid van de mens, waardoor hij zo’n geweldige verlossing als de opstanding nodig heeft, zit ’m dus niet in het lichaam op zichzelf, maar veel meer in de psyche, de ziel die van het lichaam dan de drijvende kracht is. Het lichaam is bij elke niet-wedergeboren-mens geheel aan de ziel onderworpen. Zo wordt overigens elk mens geboren en groeit op, meer en meer door de ziel beheerst en gevormd. De ziel is oorzaak van de wijze waarop de mens zich tegenover God gedraagt: hij gaat naar zijn ‘natuur’ tegen God in. De ziel wendt zich van God af, wil niet zoals Hij wil en doorkruist dus alle plannen die God heeft. Wanneer een mens zo aan zichzelf wordt overgelaten, aan zijn eigen wil en gevoelens, dan komt die mens niet tot Gods uiteindelijke doel en blijft in de verstoorde werkelijkheid. In Genesis 3 lezen we over oorzaak en gevolgen van deze dramatische verstoring van de zonde. Hierdoor is het lichaam vergankelijk en oneervol geworden en in zwakheid gekomen. Het blijkt dan ook dat het kwaad niet van buitenaf komt, maar van binnenuit, uit de menselijke ziel. Het kwaad in ons leven komt door de wijze waarop een mens zijn lichaam, zichzelf hanteert en daarmee de werkelijkheid beleeft. Het kwaad dringt van binnen naar buiten. Het wonder van de wedergeboorte (Joh. 3:1-12) zet de mens ‘down-side up’, en de gelovige laat zich leiden en wordt gekenmerkt door de Heilige Geest en het leven van de Here Jezus.

Geestelijke tempel

Het is opmerkelijk dat de apostel geen tegenstelling maakt tussen stoffelijk en geestelijk, maar tussen natuurlijk en geestelijk. De apostel beweert dus niet dat het opstandingslichaam alleen maar geest zal zijn. Velen denken zich het leven na de wederkomst en de opstanding der doden in als een leven van geesten. De geest zou dan de stof zijn, waaruit het lichaam is opgebouwd: geestelijk zegt iets van lichaam, is de bestaanswijze van lichaam. Maar het is niet waarschijnlijk dat de apostel het zo bedoelt. Als hij hier spreekt over een ‘natuurlijk’ lichaam, bedoelt hij ook niet een lichaam dat uit ‘ziel’ als de stof van dat lichaam zou zijn opgebouwd. Voor dit soort ‘vergeestelijking’ denkt de apostel veel te concreet. Wanneer hij het woord ‘lichaam’ gebruikt, bedoelt hij echt lichaam, gewoon stoffelijk en zichtbaar en tastbaar. Met het woord ‘een geestelijk lichaam’ zegt Paulus, dat wij na de opstanding in ons lichamelijke bestaan totaal onderworpen zullen zijn aan de geest. Dan zullen we hier zeker spreken van ons onderworpen zijn aan de Heilige Geest. Het voorbeeld is Jezus’ opstandingslichaam (vs. 48,49).

In ieder geval is bedoeld, dat de opgestane en verheerlijkte mens er dan aan toe is en zich gedraagt overeenkomstig de oorspronkelijke en uiteindelijke bedoelingen van God. Hij hanteert zichzelf als lichaam ... tegenover God en voor Zijn aangezicht overeenkomstig het goddelijk welbehagen. Zo is hij zelf onderdeel van de glorie van God en dus in zichzelf ook heerlijkheid. Het lichaam is dan ten volle tempel van de Heilige Geest, woonstede van God in de Geest (Van Ruler; vgl. Ef.2:22).

Het toekomstige lichaam is dus geen lichaam dat bestaat uit geest (een niet-materieel lichaam), maar een lichaam dat past bij de geest en ook bepaald wordt door de geest. In ons huidige, aardse leven woont de Heilige Geest reeds in de gelovigen. Hij woont naar bijbels begrip in het bijzonder in hun geest, dat deel van ons bestaan waarmee wij iets van God kunnen bevatten (lees bv. 2Cor.5:4,5 over de Heilige Geest als onderpand van het toekomstige

bestaan). Maar het toekomstige opstandingslichaam dankt zijn bestaan geheel en al aan de Heilige Geest (zie Rom. 8:11,12; 1:4; 1 Petr.3:18; Joh. 6:68).

Tegenover de 'levende ziel' van Adam staat 'de levendmakende geest' van Christus, omdat de Heilige Geest niet alleen in staat is een bestaand leven voort te zetten, maar ook een reeds gestorven lichaam weer levend te maken (vgl. comm. Rom.8:11-Studiebijbel s.v.).

Dát is ons leven en onze toekomst!

Het couplet van de uitersten

De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk, de tweede mens is uit de hemel.

Gelijk de stoffelijke is, zijn ook de stoffelijken, en zoals de hemelse is, zijn ook de hemelsen. En gelijk wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij het beeld van de hemelse dragen. Dit spreek ik evenwel uit, broeders: vlees en bloed kunnen het Koninkrijk Gods niet beërven en het vergankelijke beërft de onvergankelijkheid niet.

1 Cor. 15:47-50

In het hoofdstuk dat ik noemde: ‘Het lied van de tegenstellingen’, hebben we als het ware een eerste couplet van dit lied behandeld. Het ging toen over het zaaien in vergankelijkheid, oneer en zwakheid tegenover het opgewekt worden in onvergankelijkheid, heerlijkheid en kracht. De bijbehorende studie ‘Een geestelijk lichaam’, belichtte het tweede couplet, waar de tegenstellingen waren: natuurlijk en geestelijk. In wat nu volgt is het derde couplet aan de beurt, zoals hierboven afgedrukt. Hier is de tegenstelling: het aardse en het hemelse.

Om te beginnen: de eerste regel spreekt over ons allemaal, in de staat waarin we geboren zijn. De eerste mens Adam en wij allen ‘die uit hem voortgekomen zijn’ zijn uit de aarde. Wij zijn stoffelijk. Letterlijk staat daar: uit aarde, van stof gemaakt. Daarbij moet je niet denken aan huisstof, maar aan wat er staat in Genesis 2:7:

Toen formeerde de Here God de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; alzo werd de mens tot een levend wezen.

Rode aarde

In het Hebreeuws staat daar voor het woordje stof: *adama*. Dat betekent: aarde, rode aarde. Dus Adam is door God geschapen uit *adama*, vandaar ook de naam Adam.

Wat betekent dat? Naar ons lichaam zijn mensen aan de aarde verwant. Stoffelijk zijn wij, vergankelijk, sterfelijk.

Nu is het niet Paulus’ bedoeling om negatief te doen over dat stof en over die aarde. Want, - en dat is heel duidelijk, hij beaamt dat ook in de rest van zijn brief - God heeft dat zo gewild. God heeft de schepping zo gewild; Hij schiep Adam uit aarde. Iemand zal zeggen: Ja, maar het sterfelijke is er toch later bijgekomen? Door de straf op de zonde is dat inderdaad zo, maar toch zet de bijbel het heel duidelijk neer: het aardse, het stoffelijke, het lichamelijke, dat is het eerste.

Nu zijn er de geschiedenis door steeds mensen geweest die het aardse en het lichamelijke maar niks vinden. Het is bij hen allemaal geestelijk wat de klok slaat. ‘Het geestelijke, dat is alles, broeder!’ Dan zeg ik: Wacht eens even, we hebben toch ook gewoon een lichaam? Eén klein opstandig blindedarmpje en je ligt in ’t ziekenhuis. En zonder het gewone brood van de bakker en gewoon water uit de kraan kan het niet. Maar volgens hen gaat het geestelijke boven alles uit, boven al dat menselijke, al dat vleeselijke. Ja, wel boven het vleeselijke maar niet boven het menselijke. Dat zou niet bijbels zijn. Het aardse, het menselijke hoort nu eenmaal bij het scheppingsgebeuren, het is onze oorsprong.

De Here God heeft een hoeveelheid aarde genomen. Hij heeft als een boetseerder klei gevormd en door er met zijn levensadem op te blazen heeft Hij er het leven aan gegeven. Dat is een ongelooflijk wonder van God. De schepping, ook die van de mens, is een wonder.

Het besef van de schepping van de mens trekt de hele bijbel door. De mens is stof en tot stof zal hij wederkeren. Wanneer ik dat nu zo zeg: 'stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren', kan dat misschien een al te bekende uitspraak zijn, maar daarmee wordt wel heel de evolutietheorie van Darwin (dat de mens een zoogdier zou zijn en op een bepaalde manier van de apen zou afstammen) ineens tot kinderspel verklaard. Nee, het is nog veel gekker, we stammen niet van de apen af, maar van de aarde. Wij zijn platgezegd 'uit de klei getrokken', als een bol klei uit de aarde genomen.

Al onze menselijke bestanddelen kunnen geleerden in een laboratorium chemisch ontleden. Er wordt niets in ons gevonden dat niet te duiden is, het is aards. Alleen onze ziel of de geest kunnen ze niet vinden, maar het schepselmatige is uit de aarde. Dat is onze basis en daar moeten we het mee doen. Of we willen of niet...

God blies de mens het leven in en de dode stof kwam tot leven. Adam kwam tot leven en alles wat uit Adam voortkwam droeg dat leven in zich. Dat is de kant van onze geschapen werkelijkheid.

Totale verandering

Maar daar blijft het niet bij. Dat apostel spreekt ook over een andere werkelijkheid. De werkelijkheid die minstens zo wonderbaar is als die van de schepping. Dat is de werkelijkheid van de opgestane Christus, met zijn nieuwe opstandingslichaam. Hij is de tweede mens, leert Paulus. Hij is de eerste uit de hemel, zoals Adam de eerste was van het onverloste mensengeslacht uit de aarde.

Wanneer ik de naam van Adam gebruik, dan bedoel ik hem als de vertegenwoordiger, je zou kunnen zeggen als de aanvoerder van het onverloste mensengeslacht. Hij is de eerste Adam. Ieder mens deelt van nature in het lot van Adam, anders gezegd, ieder mens is 'in Adam'. Je leest wel eens dat men Christus de tweede Adam noemt, maar dat is onzorgvuldig bijbelgebruik. Christus was niet de tweede maar de *laatste* Adam, zo zegt de Schrift het. Christus is in onze schepselmatige zondewereld binnengekomen en heeft daar aan het kruis op Golgotha en door zijn lichamelijke opstanding uit het rotsgraf van Jozef van Arimathéa die tijd afgesloten waarin de mensheid ten diepste nog onverlost was. Al de offers voor de verlossing van de gelovigen in Israël wezen immers heen naar en werden functioneel in dat ene offer op Golgotha. Met Christus begint er een nieuwe schepping, een nieuwe mens: de tweede mens. Christus is de laatste Adam én Hij is de tweede mens (1Cor.15: 45 en 47).

Christus herstelt wat de eerste Adam heeft verspeeld en voegt daar het element van de nieuwe schepping aan toe: wie 'in Christus' is, heeft deel aan het nieuwe leven met God (2Cor.5:17). Christus is als het ware de eersteling, de aanvoerder van een nieuwe mensheid. Hij is de aanvoerder van de verlost, de bijbel noemt dat: de eersteling van de nieuwe schepping.

Hoewel zijn naam niet genoemd wordt in deze verzen van het derde couplet, staat Jezus Christus centraal. Hij is de spil van de menselijke geschiedenis. Om Hem draait het als we deze woorden over de eerste en de tweede mens lezen.

Als het gaat over stoffelijken en hemelsen, dan staat daar tussen: Jezus Christus, de Opgestane. Alles draait om Hem en het is voor ons van groot belang om dat te weten. Want even ver-

der laat Paulus de ernst van dit alles zien, ook de ernst van het feit dat wij zijn zoals we zijn: in zonde en in sterfelijkheid. Hij schrijft: ‘Vlees en bloed kunnen het Koninkrijk van God niet beërven’. Er moet dus iets met ons, met die aardse mens gebeuren. Zoals u en ik hier en nu zijn, kunnen wij dat komende rijk van God niet binnengaan. Daarvoor is een geweldige verandering noodzakelijk.

In de verzen die hierna komen spreekt Paulus heel breedvoerig over die verandering. En dan gaat het niet uitsluitend over wat in het programma van de Evangelische Omroep genoemd wordt ‘De Verandering’. Inderdaad: daar betreft het de wedergeboorte, de vernieuwing door de Heilige Geest die in je komt wonen, en dat is fase één. Maar er is nog meer verandering in petto door de vernieuwende werkelijkheid van het Koninkrijk van God.

Wanneer Jezus Christus op aarde terugkomt en de doden zullen opstaan, beschrijft dat een totale verandering, een ongekende wijziging van het menselijk bestaan. De gelovigen zullen die totale verandering ondergaan op het ogenblik van Jezus’ wederkomst (1Thess.4:13-18). Ons huidige aardse bestaan is ten enenmale ongeschikt om deel te hebben aan de nieuwe komende werkelijkheid. En het wordt een heerlijke en tegelijk bijzondere werkelijkheid, lees de vele getuigenissen erover maar na in het Nieuwe Testament! Ik hoef de voorbeelden maar aan te halen van de Here Jezus en wat er gebeurde met Hem in zijn opstandingslichaam: Hij verscheen en verdween op een voor ons onbekende wijze. En op deze wijze zullen wij altijd met de Here zijn!

Wij zijn als mensen zo gebonden aan ons lichaam en aan het denken in het lichamelijke. Woorden als onvergankelijkheid en onsterfelijkheid spreken we wel uit, maar zonder de ervaring ervan te kennen zullen we het nooit geheel begrijpen of doorgronden. Toch is dat het deel van al Gods kinderen, want zij gaan de onsterfelijkheid, de onvergankelijkheid tegemoet. Met alles wat het met zich brengt aan vernieuwing en heerlijkheid.

Schape en bokken

Als Jezus Christus op aarde terugkomt, zal overweldigend duidelijk blijken waar (in de zin van hoe) de mensen geleefd hebben; onder de oude Adam, dat is de in zonde gevallen en gebleven mens, of onder de heerschappij van Jezus Christus, de Opgestane. Bij de wederkomst en de opstanding van de doden, die daarmee direct verbonden is, wordt het druk op het toneel van de wereldgeschiedenis. Dan staan daar niet maar twee (in het beeld dat de bijbel daarvoor gebruikt, waarin één voor velen wordt aangeduid): Adam en Christus, onverlost tegenover verlost, nee, dan staan er zeer velen, een niet te tellen schare in twee groepen. Enerzijds zullen er zijn de ontelbaar vele stoffelijken, anderzijds de ontelbaar vele hemelsen. De stoffelijken horen bij de groep ‘Adamieten’ zou je kunnen zeggen en de anderen horen bij de groep die hebben geleefd in de verwachting van Jezus Christus.

Een immense hoeveelheid stoffelijken zal er zijn. Dat zijn zij die bewust hebben gekozen om niet bij Jezus Christus te behoren. Ze staan daar dan ook niet bij Hem. Ze behoren niet bij Hem. Zij hebben er in hun ongehoorzaamheid voor gekozen om *niet* bij Hem te behoren of zij zijn zo laks en lui geweest dat ze niet hebben gekozen om *wel* bij Hem te horen. Dit is een ongelofelijk ernstige boodschap. Het gaat over jouw toekomst en de mijne: waar zal je zijn?

Wie zijn dat, die mensen die ‘stoffelijk’ gebleven zijn? Dat zijn degenen die bewust aan het Evangelie voorbij geleefd hebben. Zij die het zelf in hun zonden zonder Jezus meenden te kunnen redden. Ze hebben zich niet laten hervormen door de levendmakende Geest van Jezus. En nu, bij de opstanding uit de doden, is daar opeens de scheiding. Dan komen ze tot de ont-

dekking dat wat in Adam was en in hen is doorgezet, namelijk de opstandigheid en overtreding van de zonde, hen nu wordt toegerekend. Mensen zijn verantwoordelijk!

Inderdaad, ook de ongelovigen, de hoereerders, de afgodendienaars en de onverloste zondaren zullen opstaan. Of dacht u dat alleen de gelovigen, de kinderen van God uit het graf zullen opstaan? Leest u maar in Johannes 5:28 en 29:

Verwondert u hierover niet, want de ure komt, dat allen, die in de graven zijn, naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel.

Maar daar is ook die andere schare. Een schare die ook niemand tellen kan. Alles wat er aan heerlijkheid in de opgestane Jezus Christus gevonden wordt, is nu aan hen toegerekend. Ze hebben deel aan de hemelse erfenis die God voor hen bereid heeft. De erfenis van God komt hun toe door middel van de Here Jezus Christus. Het zijn degenen die hun vertrouwen op Jezus hebben gesteld. Het zijn de verlost, het zijn de hemelsen die het opstandingslichaam zoals Jezus zullen krijgen.

Wat een tekst! Zoals de stoffelijke is, zo zijn de stoffelijken en zoals de hemelse is, zo zijn de hemelsen. Het gaat hier bij die hemelsen niet over de engelen, maar om de opstandingsmensen. Het gaat om de gelovigen die vanwege de verbondenheid met hun Heer zijn opgestaan uit de doden bij de wederkomst van hun Heiland.

Wat een uitersten! Zoals wij het beeld van de stoffelijken gedragen hebben, zo zullen wij het beeld van de Hemelse dragen. De heerlijkheid van Jezus zal het deel zijn van hen die op Hem vertrouwen. Dat zijn heerlijke beloften voor een ieder die gelooft. Dat is troost en dat is brood voor een hongerig hart.

Reddingsplan

Het is werkelijk 'levensgevaarlijk' om deze woorden langs je heen te laten gaan. Het gaat om het eigen leven! Je kunt niet volstaan met: 'Ik heb het wel gehoord maar er niets mee gedaan. Of: Er is nooit over gepreekt en het is niet duidelijk uitgelegd'.

Het Woord van God is ons gegeven, het Evangelie is uitgegaan en daarin is nieuw leven en brood voor een hongerig hart. Weet je waarom? Omdat wij dat nodig hebben. Alle mensen, u en ik, beginnen met aards te zijn. Wij horen in beginsel allemaal bij Adam. We zijn allemaal uit dezelfde klei getrokken, van dezelfde lap gescheurd, met hetzelfde sop overgoten en ervan doortrokken. We zijn allemaal stoffelijk begonnen. Maar God heeft in Jezus Christus een nieuwe werkelijkheid gegeven en over die heerlijke daad van de liefde van God en de vergeving van zonden, daarover gaat het ten diepste nu. Dat is de kern, de crux: de omslag die ontstaat wanneer het Evangelie van Jezus Christus bekend gemaakt wordt onder de mensen. Dan spreken we over de ene en enige weg tot vergeving van de zonden en het ontvangen van een eeuwig leven. Daarvan getuigen de evangelisten, Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes. Daar hebben de apostelen van geschreven en gepredikt. Daarover wordt in de christelijke gemeente van Jezus Christus, in de kerk van alle tijden gepreekt. Wereldwijd is dat de boodschap van het heil. Er is een Verlosser: Jezus, Zoon van God! Kostbaar Lam van God, Messias, heilig God is Hij. Ja, de dag zal komen, dat ik Jezus zie!

En waar sta je dan. Tot welke groep zul je behoren?

Daarom gaat het, dit is de vraag naar de bedoeling van je leven. Dat zij die in Adam waren, vanuit dit stoffelijke, sterfelijke leven overgaan in de werkelijkheid van Jezus Christus. Dat is het Evangelie in een notendop, zoals ook ik het jullie verkondigd heb.

Hoe komt een mens zover? Hoe raak je los uit de verbondenheid met die oude Adam, en kom je in de eenheid en verbondenheid met Jezus Christus?

Nou, dat zouden natuurlijk tien nieuwe preken kunnen worden. Maar ik geloof dat je 't ook eenvoudig kunt zeggen. Ik geloof dat hier ten diepste maar één antwoord op is: ons bestaan, jouw en mijn eeuwige leven, rust ten volle en alleen in Gods welbehagen.

Sommigen van u zullen nu denken: dus toch uitverkiezing? Dit geloof ik en versta ik uit de bijbelse gegevens: de diepste grond voor de redding van een zondaar is de trekkende en werkende liefde van God. Gods liefde werkt zijn eeuwige plan en zijn bedoeling uit. 'Maar,' zal iemand vragen, 'Ligt het dan van eeuwigheid vast of je stoffelijk blijft of tot de hemelen zult behoren?' Dan zeg ik: dat is helemaal niet aan de orde. Dat is een onvruchtbare kennisvraag. Waar het om gaat is een hartsvraag, ofwel de vraag naar je hart! Wij zijn allemaal stoffelijk begonnen. De vraag is niet of God het allemaal al weet, maar de vraag is of jij het al weet. Of je al weet hoe jij je voor God moet verantwoorden wanneer Jezus terugkomt. Daarover gaat ook de studie die ik bij deze preek heb gemaakt (Het uiterste antwoord). Dit onderwerp voert denk ik te ver om alles in een preek te behandelen, vandaar de achtergrondstudie. Ter nadere overweging in de stille binnenkamer. Als je die hebt, tenminste...

Maar hierom gaat het: of u al weet hoe u zich voor God moet verantwoorden bij de wederkomst. Dat gaat u en jou aan, jong en oud. Ga jij jezelf dan net als Adam verontschuldigen? Op de manier van: 'Ja, maar de vrouw die U mij gegeven hebt...', of: de drukke zaak, de moeilijke achtergronden...' Welke redenen draagt u voor uzelf steeds aan om de echte vragen van het leven maar van u af te houden? Of... weet je dat jij die Ene hebt aangegrepen in geloof en in vertrouwen? De Ene, die God heeft voorgesteld en aangewezen om jouw schuld en je zonden te dragen? Jezus Christus, die je wil redden van alle ongerechtigheid, reinigen van alle vuilheid, die je wil bevrijden van de macht van de zonde en heiligen voor Gods Aangezicht. De Heiland, die je ziel geneest en je Zijn Geest geeft als gids en helper?

Verantwoordelijk

Ik geloof niet dat de bijbel leert dat mensen dwangmatig óf verloren gaan óf behouden worden. Laat ik het eens zó zeggen: dat goddelijke welbehagen van de Here wordt uitgewerkt in onze wil, de wil waarmee we kiezen. God vraagt een antwoord van jou. We kunnen Hem niet het antwoord van vijftienvintig jaar geleden voorhouden, hoe wezenlijk dat toen ook was. Hij vraagt een levend antwoord, een helder getuigenis: wat hebben wij met het Evangelie van Zijn Zoon gedaan? Hoe werkt dat vandaag uit in uw leven? Wij zijn immers verantwoordelijke mensen. U bent een persoonlijk antwoord verschuldigd aan Hem die u liefheeft!

Wanneer je het Evangelie van de Here Jezus Christus hebt gehoord of ooit Gods liefde hebt gezien, dan ben je vanaf dat moment geroepen daarop te reageren, erop in te gaan. Het Evangelie is te rijk en te veelomvattend om het zonder reactie naast je neer te kunnen leggen. Er gaat een roep om antwoord van Gods liefde uit! Dit is niet waardevrij en moet gewaardeerd worden, op waarde geschat worden! En dan kan ieder die in Adam is kiezen voor Christus. Wanneer dat niet kon, zou de oproep ertoe niet zo vaak in de bijbel te vinden zijn! Er zijn helaas mensen die vanwege hun onvermogen door ziekte of verwording van hun menselijke bestaan niet tot enige keuze in staat zijn. Ik denk bijvoorbeeld aan sterk mentaal gehandicapte mensen. Wij moeten daar niet moeilijk over gaan debatteren, maar de barmhartige God vertrouwen die zelfs ons liefheeft, laat staan hen. Laten we de Here vertrouwen voor het onmogelijke en zelf het mogelijke niet nalaten te doen! Dus ieder die het gehoord heeft, ieder die in Adam is, kan kiezen voor Christus.

O, zeker, dat kiezen voor Jezus is een werk van de Heilige Geest in ons. Maar als de Geest werkt, dan laat Hij de mens werken. Hij bewerkt dat wij willen en werken. Hij helpt ons, vanuit het verlangen van onze eigen ziel, terwijl Hij onze geest die waarheid zoekt volkomen respecteert en in vrijheid laat. Je wordt innerlijk gedrongen, maar niet gedwongen! En dat is nu zo wonderlijk: als je daar achteraf tegenaan kijkt, lijkt het alsof je volledig uit eigen wil gekozen hebt. Maar dan kom je het in de Schrift weer tegen, dat het Gods Geest is die het in ons bewerkt heeft en wel zo dat wij zelf het antwoord geven. De Heilige Geest dringt ons er innerlijk op aan, ook nu, ook jou, om Jezus Christus aan te grijpen als de Verlosser van je zonden en de Redder van je leven. Hij dringt er op aan dat je weet waar je straks wilt staan: bij Adam of bij Christus. Dat zijn nu de uitersten in dit couplet van het lied van de tegenstellingen.

Vanwege het belang vat ik dit nog eens samen, zoals ik het elders heb verwoord:

Wij zijn aangewezen op wat God van zichzelf en over onszelf openbaart. De bekendste openbaringen van God vinden we beschreven in de bijbel, in het bijzonder wat ons daarin wordt bekendgemaakt over Jezus van Nazareth. Wanneer ik hem hier nu 'de Here Jezus' of 'Jezus Christus' noem, is dat al direct een aanduiding van mijn geloofsovertuiging, van mijn keuze. Ik geloof inderdaad dat Jezus de Heer is, die op volkomen juiste gronden aanspraak maakt op onze positieve reactie (in aanvaarding, overgave en gehoorzaamheid) op Zijn woorden en daden. Als ik Hem als 'Christus' belijd, betekent dit, dat ik mijn vertrouwen stel in deze Persoon als de van God beloofde Messias, die gekomen is en komen zal om Gods werken op aarde tot een goed en nieuw begin te brengen. De gehele bijbel door lezen we hoe God zelf met mensen is begonnen en hoe Jezus hen riep en opriep Hem te volgen. Jezus heeft gezegd: 'Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke'(Joh.6:44). Het initiatief gaat nu eenmaal niet van ons uit (Rom.3:11). Maar met de uitspraak: 'Here, tot wie zullen wij gaan? Gij hebt woorden van eeuwig leven; en wij hebben geloofd en erkend dat Gij zijt de Heilige Gods.' (Joh.6:68), geeft Petrus een duidelijk getuigenis van zijn keuze voor Jezus. Dat wat hij zegt, belijdt en beleeft is wel degelijk zijn eigen verantwoordelijkheid. Maar ten diepste is het toch weer niet van zijn keuze afhankelijk, wanneer we bedenken dat Jezus eens tegen zijn discipelen zei: 'Niet jullie hebben Mij, maar Ik heb jullie uitgekozen...'. Evangelische geloofsbeleving begint met de ervaring dat God je door Zijn Woord en de Heilige Geest aanspreekt en dat initiatief van de 'andere kant' vraagt een reactie van onze kant. ('Evangelische geloofsbeleving', 1 oktober 1999).

'Is het een makkelijke preek?' werd mij vooraf gevraagd. Het zijn zeker geen eenvoudige teksten. Maar ik heb gebeden om het werk van de Heilige Geest in de harten. In de harten van ons, die de Here al langer kennen. Dat wij niet zullen denken dat we op onze lauweren kunnen rusten en het allemaal maar langs ons heen laten gaan omdat we het al vaker gehoord hebben. De bijbel leert ons dat een dagelijkse bekering nodig is.

Maar wellicht zijn er ook mensen, die voor het eerst duidelijk gehoord hebben dat je als antwoord op het Evangelie kiezen moet. Laat ik het heel persoonlijk zó zeggen: er is voor u gekozen. God heeft u, jou lief en bewees dat in het zenden van zijn Zoon. Die liefde vraagt om reactie. Nu bent u geroepen antwoord te geven aan de oproep van God. Uiteindelijk is deze keuze onvermijdelijk, immers ons leven is een tijdelijke zaak. Niet kiezen is ervoor kiezen alles bij het oude te laten, bij het oude eigen leven. Ook vandaag stelt God ons zijn heilsplan voor. Kies dan voor Jezus en weet waar je staat in de toekomst, wanneer Hij wederkomt. De Heer zal ieder van ons, die dat wil, helpen bij het maken van de goede keuze en genade geven die beslissing uit te werken in het dagelijkse leven.

Het uiterste antwoord

De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk, de tweede mens is uit de hemel. Gelijk de stoffelijke is, zijn ook de stoffelijken, en zoals de hemelse is, zijn ook de hemelsen. En gelijk wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij het beeld van de hemelse dragen. Dit spreek ik evenwel uit, broeders (en zusters): vlees en bloed kunnen het Koninkrijk Gods niet beërven en het vergankelijke beërft de onvergankelijkheid niet.
(1 Cor.15:47-51).

Afgeschoven verantwoordelijkheid

In het eerste hoofdstuk van de bijbel wordt de schepping van de mens beschreven. We lezen daar dat wij geschapen zijn naar Gods beeld en gelijkenis. In Gen. 2:7 wordt de wijze waarop God de eerste mens schiep nader toegelicht. Uit deze en omringende bijbelgedeelten blijkt dat Adam geschapen is door een vrije wilsovername van God. De Here wilde dat Adam het evenbeeld van Zichzelf zou dragen 'laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis... (majesteitsmeervoud)'. In het Hebreeuws staat er 'in ons beeld'. Dit woordje 'in' drukt uit dat de mens (in zekere zin en vóór de zondeval) voor de uitdrukking van God, als representant van God op aarde bedoeld was. Waaruit bestond dit beeld van God in ons? Onder meer uit de structuur van de menselijke persoon, die kan denken, willen en voelen. Je zou kunnen zeggen: Adam kende de stem en het woord van God, het gesprek met God (vgl. Gen. 2:16-18). Hij kon God antwoorden en zich dus verantwoorden. Adam was een verantwoordelijke mens en daarin was hij bijna goddelijk gemaakt (vgl. Ps. 8).

Wanneer de apostel Paulus nu in het zogenoemde 'lied van de tegenstellingen', in het derde couplet zegt, dat wij het beeld van de aardse gedragen hebben, dan bedoelt hij niet het beeld van Adam vóór de zondeval, maar de gelijkenis met hem daarna. Wij die door onze afstamming van Adam dezelfde 'stoffelijke, menselijke' natuur gekregen hebben (vgl. Gen.5:3), zijn voor wat betreft ons lichaam na de zondeval bepaald geworden door de ziel (vs.44), en zo aan Adam gelijk. Na de zondeval wordt Adam niet alleen sterfelijk, maar hij blijkt ook nog steeds verantwoordelijk (3:9 vv.)! Ook wij zijn verantwoording schuldig aan God over de wijze waarop wij ons leven inrichten. En hoe we ingaan op Zijn woorden, of dat juist nalaten.

God roept ons ter verantwoording. Dat blijkt telkens weer uit de tekst van de bijbel, het boek waarin Hij zich 'uitspreekt'. Maar wij kunnen het antwoord op Gods vragen niet meer geven. Daarin dragen wij het beeld van Adam, die niet wist wat hij zeggen moest toen God hem vroeg: waar ben je, wat heb je gedaan? Dat zijn de vragen, waarmee God ook ons nog ter verantwoording roept. Adam heeft geprobeerd zich voor deze vragen te verschuilen achter het excuus. Direct geeft hij zijn vrouw Eva de schuld en wijst zo indirect zelfs God aan als de oorzaak van zijn zonde: 'de vrouw, die U mij gegeven hebt...' (3:12). Dit excuserende en afschuivende gedrag klinkt niemand echt vreemd in de oren. Het lijkt ons wel ingebakken te zijn. Daarin dragen wij voluit het beeld van de oude mens, Adam.

Goddelijk antwoord

Wat nu, wanneer wij ons aan de ene kant niet kunnen verantwoorden en aan de andere kant niet mógen verontschuldigen? Waar moet dat op uit lopen?

Dat vraagt om een eenvoudige belijdenis! Daarmee wordt de ban gebroken, die vanuit Adam op ons ligt. Dit is dan ook de reden dat we in de bijbel voortdurend de oproep vinden om voor Gods aangezicht te komen met schuldbelijdenis. In een oprechte belijdenis zeggen wij tot God dat wij voor Hem zonder antwoord zijn. Dat is in elk geval nog van ons beelddrager-Gods-zijn overgebleven, dat we een antwoord moeten geven op een woord van God (vgl. Joh. 1: 1-18).

De bijbelboeken van het Nieuwe Testament en in het bijzonder de brieven van de apostel Paulus laten ons weten van de laatste Adam, de tweede mens, die is 'uit de hemel'. De Heiland uit de hemel, dat is Jezus Christus, God die mens werd. Dit is de verwondering die bij het lezen van het Nieuwe Testament gelovigen eeuwenlang heeft geraakt en waarover de mens nooit uitgedacht zal raken. Eigenlijk moeten we zeggen dat niemand daarover zelfs maar tot voldoende verwondering kan komen. Maar in deze bijbelse boodschap: God werd mens - daarin is al ons heil besloten. God werd in Jezus mens, en nam het op zich om het antwoord te geven, dat wij niet meer hadden en Hem schuldig moesten blijven. In onze plaats gekomen, bij ons gekomen, voor ons lijdend en stervend heeft de Here Jezus Christus de verantwoording voor ons leven aanvaard. Paulus zegt dan, dat wij die Hem daarin vertrouwen Zijn beeld zullen dragen. Dat wil zeggen dat het ons éénmaal gegeven zal worden op Gods vraag naar ons leven een vrijmoedig antwoord te geven. Wij kunnen ons niet goed indenken wat dat wil zeggen: je voor God verantwoorden. Sommigen komen er niet eens toe te beseffen dat we wel eens om dat antwoord verlegen kunnen zijn... Maar wanneer de vragen van het leven je wel eens in het nauw gebracht hebben en als een roepstem van God voor je geworden zijn, dan zoek je dóór. Hoewel, velen hebben die vragen misschien al vaak overschreeuwd. Maar er komt een moment dat wij zullen verstommen. Bij het geklank van een bazuin, dan zullen velen niet meer weten te antwoorden. Omdat ze Gods antwoord niet in Zijn genadetijd hebben aangegrepen als het hunne.

Perspectief

Juist in verband met dat alles overweldigende ogenblik van de wederkomst van Jezus Christus geeft Paulus de gelovigen hier een heerlijke belofte. Zoals wij het beeld van de aardse (mens) gedragen hebben, zo zullen wij het beeld van de hemelse (Christus) dragen. Zoals de gelovigen door de geboorte het stoffelijke beeld van hun voorvader Adam dragen, zo zullen zij door de wedergeboorte en vanwege hun verbondenheid met Jezus Christus Zijn hemelse beeld dragen (Rom. 8:29, vgl. 2 Cor. 3:18). Dit beeld omvat het totale bestaan, het verheerlijkte lichaam. Wat een bemoediging! Laten we niet bevreesd zijn voor de toekomst, want Hij die Een van ons geworden is, heeft antwoord gegeven op Gods vragen naar ons leven. Hij gaf het diepste en breedste antwoord; het uiterste antwoord. Jezus Christus is voor ons in gaan staan, als Advocaat heeft Hij het pleit gevoerd en beslecht met de inzet van zijn eigen leven. God, zijn Vader, heeft als Rechter van hemel en aarde de laatste Adam gerechtvaardigd. En daarmee allen die van Hem zijn. Dat is zichtbaar geworden in de opstanding van Jezus Christus en dat zal zichtbaar worden in de opstanding en verandering van de gelovigen (1 Cor. 15: 50-58). De woorden van de apostel Paulus, dat wij het beeld van de hemelse zullen dragen, zijn een belofte geworden voor allen die zich op Zijn antwoord beroepen. Broeders en zusters, Jezus Christus is onze verantwoording en onze rechtvaardiging in het gericht van God! Zijn werk is het antwoord op de vragen die God ons stelt. Door dát antwoord zullen wij het beeld van de hemelse dragen.

Dat is het Evangelie: dit is de bedoeling voor uw leven, dat zij die door hun geboorte in Adam zijn, nu, in dit vergankelijke en sterfelijke leven de weg naar Jezus Christus zoeken en vinden. Om zo, door hun vertrouwen op de Here Jezus te stellen, van het aan de zonde vervallen Adamsleven in de werkelijkheid van het leven met Jezus over te gaan. In de tijd tot de wederkomst heeft elke gelovige twee bestaanswijzen, twee werkelijkheden waarin hij of zij leeft. Het menselijke, sterfelijke bestaan van Adam uit, daar zijn we nog wel in, maar we horen er uiteindelijk niet thuis. De andere werkelijkheid gaat van Christus uit. Dat is het hemels burgerschap: 'Want we zijn burgers van een rijk in de hemelen, waaruit wij ook de Here Jezus Christus als verlosser verwachten, die ons vernederd lichaam veranderen zal, zodat het aan zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig wordt, naar de kracht waarmee Hij ook alle dingen Zich kan onderwerpen.' Daar zit een alles overweldigende beweging in: het gaat van het stofelijke naar het hemelse!

Toewijding

Ik maak u bekend, broeders (en zusters), het evangelie, dat ik u verkondigd heb, dat gij ook ontvangen hebt, waarin gij ook staat, waardoor gij ook behouden wordt, indien gij het zo vasthoudt, als ik het u verkondigd heb, tenzij gij tevergeefs tot geloof zoudt gekomen zijn. Daarom, mijn geliefde broeders, weest standvastig, onwankelbaar, te allen tijde overvloedig in het werk des Heren, wetende, dat uw arbeid niet vergeefs is in de Here. 1 Cor. 15:1,2; 58

Wat gij ook doet, verricht uw werk van harte, als voor de Here en niet voor mensen; gij weet toch, dat gij van de Here tot vergelding de erfenis zult ontvangen. Gij dient Christus als heer. Col. 3:23, 24

Paulus' conclusie

Deze preek vormt de afsluiting van de serie preken die ik gehouden heb uit het geweldig rijke hoofdstuk over de opstanding, 1 Corinthiërs 15.

Om te beginnen wil ik uw aandacht vestigen op het eerste woordje van vers 58 uit dit hoofdstuk, waar Paulus zegt: 'daarom, geliefde broeders en zusters'. Het eerste woordje, 'daarom' betekent zoveel als: nu gaan we de conclusies trekken, dit is het gevolg uit al het voorgaande. De apostel heeft in zijn brief uitvoerig onderwijs gegeven over wat God hem heeft geopenbaard aangaande de opstanding van de Here Jezus Christus. Maar ook over het gevolg daarvan, de opstanding van de gelovigen. Het ging over ons persoonlijk en over onze heerlijke toekomst. Met kracht heeft Paulus de opstanding der doden verkondigd en verdedigd tegenover hen die daar vraagtekens achter zetten. Dit hele hoofdstuk is één indrukwekkend stuk onderwijs dat uitzicht geeft op de eeuwige toekomst. Een heerlijke toekomst voor allen die Jezus Christus van ganser harte liefhebben. Die wonderlijke opname van de gelovigen kwam in zicht, ook daarover hebben we naar de bijbelteksten geluisterd. En de contouren van het eeuwige Godsrijk lichten op. Wat een heerlijke toekomst!

Het is opmerkelijk dat de apostel Paulus daar niet bij stopt. Dat zou ons toch wel begrijpelijk voorkomen. Als je toch zo'n geweldige preek houdt, dan stop je op het hoogtepunt van het betoog. Amen. En een zucht van verlichting gaat door de gemeente. Zou het niet logisch geweest zijn, wanneer Paulus dit bijbelgedeelte had afgesloten met bijvoorbeeld het bijna zingende happy end van vers 54: 'en zodra dit vergankelijke onvergankelijkheid aangedaan heeft en dit sterfelijke onsterfelijke aangedaan heeft, zal het woord werkelijkheid worden dat geschreven is: de dood is verzwolgen in de overwinning!' U voelt het wel aan, dit is de climax! Eeuwige vreugde, eeuwige vrede, en de dood zal niet meer zijn. Eind goed, al goed, zouden wij zeggen.

Maar dat is Paulus blijkbaar te gemakkelijk. Hij brengt ons van die heerlijke toekomst en het zicht op het rijk van God dat komen gaat, opeens weer in het heden. Hij zet ons weer op onze voeten in het hier en nu. En dat doet hij vooral met dat nuchtere woordje 'daarom'.

Die prachtige gedachten over de toekomst moeten dus een gevolg hebben in het heden, in het nu. *Daarom*, zegt Paulus. Persoonlijk geloof ik dat dit slotvers de beste onderstreping is van

het hele betoog over de opstanding. Het vers dat we nu behandelen staat er niet zomaar los aangeplakt. ‘Daarom’, dat zeg je als je eerst iets anders hebt gezegd, het is zus en zo en daarom... Het is een redegevend woord. Wat nu volgt vindt zijn oorzaak en zijn kracht in wat hieraan voorafging. Nu het onderwijs is afgerond, volgt de oproep. Eerst de toerusting, dan de toewijding.

Dit laatste vers is de toepassing op die uitgebreide preek van Paulus over de opstanding. Dus: vanwege alles wat we nu over Jezus en zijn overwinning en zijn toekomst gehoord hebben, daarom, mijn geliefde broeders en zusters...

Eén herder, één kudde

Ook daar wil ik even bij stilstaan, want het is toch opmerkelijk dat hij dat zo schrijft: *mijn geliefde broeders en zusters*. Wat een warme en hartelijke woorden! Hier omsluit de apostel die hele gemeente in Corinthe met de grote liefde die hij van God gekregen heeft. Zijn ‘armen’ gaan wijduit open en hij trekt ze er als het ware weer allemaal bij. Dat lag helemaal niet zo voor de hand, want er was nogal wat geharrewar, twijfel en dwaalleer in Corinthe. Harde woorden had Paulus aan die gemeente moeten schrijven; felle vermaningen en bewogen oproepen om niet in partijschappen uiteen te vallen en om de zonde niet te laten voortwoekeren in de gemeente. De apostel heeft de zaken en de mensen niet gespaard. Hij heeft het met naam en toenaam genoemd: dáár gaat het om, en ga er zo mee om in uw gemeente. En dan nu opeens toch die krachtige woorden: ‘mijn geliefde broeders en zusters’! In de conclusie spreekt hij ze allemaal aan vanuit Christus’ liefde.

Hoe worden mensen die als losse individuen tot geloof gekomen zijn, nu één gemeente? Hoe worden afzonderlijke gelovigen die zondagmorgen of /en -middag bij elkaar komen in een samenkomst en dan met elkaar zingen, nu met elkaar verbonden? In sommige kringen (en trouwens ook wel in onze Evangelische gemeenten) noemen ze iedereen die tot de gemeente behoort broeder en zuster. In de meeste kerken is dat niet zo gewoon, er is daar wat aarzeling: ‘nou, mijn broeder..., mijn zuster...?’

Maar hoe worden mensen die geloven in Jezus nu liefhebbende broeders en zusters? We hebben daar al wel vaak van gezongen; dat komt door die overweldigende, alles doortrekkende liefdeband van de Here Jezus! En daar worden wij nu (evenals de gemeente van Corinthe) op aangesproken. Zo ben ik de preek ook begonnen: ‘Gemeente van onze Here Jezus Christus’. Het gaat om ieder van u, om ieder die van Christus is.

Daarmee strijkt Paulus de plooiën niet glad. En zeker doet hij niets af aan de waarheid die hij tegenover de dwaalleraars verkondigd heeft. Paulus is met die woorden ‘mijn geliefde broeders en zusters’ niet opeens de beste maatjes geworden met al die gemeenteleden. Nee, hij richt als het ware met een brede armzwaai de aandacht van al de gelovigen in Corinthe (en in Veenendaal en waar dan ook vergaderd) op dat ene en meest wezenlijke gezichtspunt: wij zijn samen als geestelijke broeders en zusters op weg naar die heerlijke toekomst van Jezus Christus. Daarover heeft hij gesproken. Dat is het gezichtspunt waarop hij alles weer samenvat.

Fundament

Ons geestelijke leven moet dan wel steeds in Christus blijven rusten. Sta vast in de Here, dat is het volgende. Het is de conclusie uit al het onderwijs over de opstanding. Nu u een heel aantal preken over de opstanding hebt gelezen, zeg ik met Paulus: ‘sta vast in de Heer, wees standvastig en onwankelbaar’. Het is mooi om te zien dat de apostel in het eerste vers van dit hoofdstuk ook al over het ‘staan’ sprak. ‘Het Evangelie’, schrijft hij daar, ‘waarin jullie ook

staan'. Het Evangelie van Jezus Christus zet mensen weer op hun voeten en is het vaste fundament van ons christen zijn (vgl. Rom.5:2; 11:20; 2Cor.1:24; 1Thess.3:8).

Wij allen waren gevallen door de zonde en onze schuld. We zouden in die ellendige verlorenheid ook altijd zijn blijven liggen als Jezus ons niet had geroepen en opgericht. Persoonlijk kan ik zeggen: Jezus heeft mijn schuld gedragen. Dat ik het kan zeggen is genade. Maar ik zeg het dan ook heel persoonlijk: Jezus heeft mijn schuld gedragen. Mijn zonden zijn geboet en door het geloof in Hem ben ik op mijn voeten gezet. Ik was dood en ik ben levend geworden. Ook al zat ik in de kerk, al zong ik de psalmen luidruchtig mee, ook al ging ik de weg die mijn ouders mij voorgingen - ik was geestelijk toch zo dood als een pier. Maar ik ben downside up gezet, ik ben op mijn voeten gezet, ik ben tot orde en leven geroepen.

De bijbel zegt: 'Want nu leven wij, als gij staat in de Here'. En dat heb ik mogen meemaken, de Heer zij daarvoor dank. Je kunt het ook zo zeggen: het Evangelie van Jezus Christus is het fundament van mijn christen zijn. Zou het Evangelie worden veranderd, of worden weggenomen, dan zou daarmee het fundament van mijn (en ons) leven wegvallen. Ik probeer het nog persoonlijker zeggen: als het Evangelie van Jezus Christus blijkt een zeepbel te zijn, dan is het mijn leven niet meer dan dat. Ik heb mijn leven op het Evangelie gezet, ik heb het er op ingezet, daar staat het op. Als dat wordt weggenomen of vals blijkt te zijn, ben ik verloren. Dan heb ik een leven geleid dat voor het grootste deel is opgegaan aan lege woorden. Dat is het gevolg wanneer het fundament zou wegvallen. Maar, Gods Woord is vast en zeker! Daarom worden wij hier opgeroepen om zelf ook vast te staan, letterlijk staat er: 'Wordt standvastig', dat hier zoveel wil zeggen als: laat je niet afbrengen van het onderwijs dat de apostelen hebben gegeven over de opstanding van Jezus Christus en van de gelovigen. Sta vast!

Misschien denkt nu iemand bij zichzelf: 'Ik ben helemaal niet standvastig in mijzelf. Ik probeer aan die tekst toe te komen en het lukt me maar steeds niet...'

Toch roept de bijbel ons op: wordt standvastig, onwankelbaar. Dat wil zeggen: te blijven bij wat we uit de bijbel leren over Jezus Christus en zijn werk. Je vertrouwen daarop en daardoor op Hem stellen. Want in die context staat het natuurlijk. Je moet je niet door allerlei nieuwe leringen van je stuk laten brengen. Op het punt van de fundamentele zaken van het christelijk geloof moeten wij onverzettelijk zijn. Ik wil me door al die nieuwe theorieën en theologieën, die er vandaag de dag zijn en waarover ik veel lees, niet aan het wankelen laten brengen. In verband met mijn werk moet ik wel, tot op zekere hoogte, enige kennis hebben van wat er vandaag de dag allemaal verschijnt op dit gebied. Wij leven natuurlijk niet op een evangelisch eilandje. Ik vind dat ik omwille van mijn werk hier onder u en bij de Studiebijbel daarvan dan ook op de hoogte moet zijn. Ik zeg bewust dat ik er *enige* kennis van moet hebben. Maar ik heb besloten mij te houden aan het bijbelse en ongetwijfeld christelijke geloof in de gekruisigde en opgestane Jezus Christus, de Zoon van de levende God.

Door de stormwind van de dwalingen dreigden de Corinthiërs omver geblazen te worden. Maar dat gevaar was er niet alleen toen, dat is er vandaag de dag nog precies zo.

Wees op uw hoede

Billy Graham heeft eens een boek geschreven met de titel 'Stormwaarschuwing'. Nou, dat boek mogen wij allemaal wel lezen, want het stormt wat af in onze christelijke wereld. Niet alleen in de wereld van de grotere kerken, de Hervormde en Gereformeerde kerk en bij de Gereformeerde Gemeenten misschien, maar het stormt ook wat af in de Evangelische wereld en in Pinksterkringen. Een bepaald soort vrijzinnige en eigenzinnige winden waaien overal, vreemde wind van leer. Het gevaar is zeker niet geweken in onze tijd. Ik ga nu niet in op de vele soorten wind en stormachtige zaken die voor het normale christelijke leven een gevaar

vormen, maar één ding is voor mij heel duidelijk: zeer velen zijn door die vreemde stormwinden al onderuit gegaan. Ik ken er persoonlijk een heel aantal van. Zij hebben hun houvast verloren doordat ze naamsbekende theologen met hun moderne theologieën zijn nagevolgd of doordat ze op bevel in groepsextase onderuit gaan onder invloed van wat als charismatisch wordt aangemerkt.

In onze tijd waait de wind uit vele hoeken tegelijk. Er is niet alleen sprake van dwaalleer als het gaat om tekst en theologie, maar ook op allerlei andere gebieden. Denkt u bijvoorbeeld aan het gebied van ons gevoel, het individualisme. Er komen naar mijn mening veel slechte theorieën uit de koker van sommige predikers, grote mannen van naam, theologische veel-schrijvers. Eerst moest de schepping het ontgelden, dat geloven zou achterhaald zijn. ‘Schepping? dat kan niet, daar hebben wij de microscopen en de telescopen voor in de plaats gekregen, met bijbehorende theorieën’. Toen kwam de bijbel in de beklagdenbank. De bijbel zou niet méér zijn dan een menselijk getuigenis van geloofservaringen. Wat we over ‘boven’ weten, zeggen we alleen van beneden uit. Vandaag de dag is de aanval frontaal en massaal op het werk van Jezus Christus en zijn persoon gericht. Van Hem zou niet veel meer te zeggen zijn dan dat hij een man was, een onbekende joodse rabbi. Als je het leest, geloof je je eigen ogen niet. Dan kijk je nog eens naar de woorden op de gelezen pagina en ja hoor, daar staat het: niet meer dan een man en een joodse rabbi.

Zo rukt en trekt de wind van de dwaalleer ook aan ons, want dat gaat natuurlijk niet onze deur voorbij. Ook al leest u zelf die boeken niet, mensen om ons heen mogelijk wel en de sfeer om er samen over te praten wordt er wel degelijk door beïnvloed.

En wat denkt u van onze kinderen? Ook hun boeken en bladen zijn van het moderne leef- en geloofsgevoel doortrokken. Er wordt geweldig geschud en getrokken aan dat geloof, waarmee eeuwenlang christenen hebben kunnen leven en sterven. Deze beïnvloeding vinden we in alle geloofsbewegingen: in de Protestantse en Rooms-Katholieke kerken, in de Evangelische en Baptistische groepen, in de Pinkstergemeenten, in charismatische bewegingen, overal waait de bijbelkritische stormwind.

Maar Paulus wekt ons op om met de beide voeten vast op de grond van Gods Woord en zijn beloften te blijven staan. Natuurlijk niet halsstarrig, ook niet krampachtig of eng conservatief. Niet door te zeggen: ik heb het altijd zo geleerd en zo is het. Maar door onderzoekend bezig te zijn, vanuit het verlangen het goede dat God ons in Woord en Geest heeft geschonken te behouden. Hoe? Ja, dat wordt door zo met de dwaalleren bezig te zijn gemakkelijk vergeten: altijd overvloedig in het werk des Heren. Sommigen zijn zo bezig met hun kleine onderdeelje binnen het Evangelische of kerkelijke gebeuren, dat ze het grote werk des Heren vergeten. Het gaat dan alleen nog maar om wat *wij* zo belangrijk vinden, wat *ons* zo goed past, wat voor *ons* zo lekker voelt en waar *wij* mee bezig zijn.

Het christelijk geloof is geen theorie, het is christelijk leven. Het gaat om geloven, hopen en liefhebben, dat zijn drie werkwoorden. Niet zuinigjes aan en met mondjesmaat, maar overvloedig zegt de bijbel. Sterker nog: *altijd* overvloedig zijn in het werk des Heren.

Dat is onze opdracht. Standvastig in het christelijk geloven, onwankelbaar in het hopen op Gods toekomst en overvloedig in het liefhebben van dat wat God liefheeft en waar Hij Zich duidelijk over heeft uitgesproken in zijn Woord.

Liefdewerk

Iemand zal vragen: ‘Wat is dat, het werk des Heren, waarin ik zo overvloedig moet zijn? Is dat werk *van* de Heer of werk *voor* de Heer? Is dat preken, zangleiding of zending? Is dat

evangelisatie, bidden, pastoraat, gemeentewerk of het geld ophalen en tellen na de samenkomst?

Jazeker, dat is het allemaal, alhoewel niet uitsluitend. Maar het 'werk des Heren doen' begint voor ons wel degelijk in de christelijke gemeente. Gelukkig werkt God ook buiten de christelijke gemeente, maar voor ons als gemeenteleden begint het met het gewone geloven in wat Gods Woord zegt en daarop ingaan, je daaraan toewijden, daarvan zeggen: ja, dat wil ik doen. Daaraan wil ik meewerken. Het is eigenlijk heel verontrustend wanneer er langdurig vacatures zijn binnen een christelijke gemeente op welk gebied van het werk dan ook. Wanneer er heel weinig mensen zijn die in de christelijke gemeente heel veel werk doen is er iets fout. Wij geloven toch in de gaven van de Geest in gemeente, waardoor wij ook als gemeente overvloedig kunnen zijn in het werk des Heren! Het zou niet nodig moeten zijn lang te zoeken naar mensen die bepaald werk in de gemeente willen oppakken. Het gaat om dienen tot opbouw van allen! Iemand die daar gevoel en gave voor heeft zou bijvoorbeeld gewoon moeten zeggen: ik wil mij toewijden aan de kinderdienst. Ik kom hier nu een half jaar of een jaar en ik wil mij toewijden aan de Heer. Ik wil daar handen en voeten aan geven in... nou ja, noem maar op, waar hebben jullie iets te doen?

Het begint dus met het geloven in wat Gods Woord zegt. Ik geloof persoonlijk dat al het werk van God dat Hij in en door ons doet, in direct verband staat met het geloven in Jezus Christus en onze persoonlijke overgave aan Hem. Het is en blijft immers ónze arbeid, maar in de kracht van de Heer gedaan. Je kunt ook zeggen: het is Gods werk, dat Hij door ons heen doet. Prima, als we ons daar dan maar beschikbaar voor houden. Al ons werken, waar en wat dan ook, zal in de Geest van Jezus moeten zijn. Het is ons werk voor en door de Heer, werk waar je jezelf toe gedrongen of geleid voelt door zijn Geest. En als iemand zich nergens toe gedrongen voelt, moet die zichzelf allereerst en allermeeft afvragen of het geestelijk wel goed gaat. Wie ontvangt krijgt behoefte om uit te delen. Het werk van de Heer is liefdewerk. Het is geen vuurwerk waar heel veel vonken vanaf vliegen. Dat is ook snel weer uitgedoofd. Het laatste vers uit dit onderwijs van de apostel Paulus over de opstanding en de eeuwige toekomst doet een beroep op ons. Wij worden allen wanneer we christen zijn van hogerhand opgeroepen om vanuit ons geloof gewoon te beginnen ons dagelijks werk trouw en goed te doen. Daarom hebben we ook dat vers uit de brief aan de Colossen gelezen: 'doe je gewone werk als voor de Here'. Maar wat zeker niet minder geldt is: doe het ook zo in de christelijke gemeente en in de samenleving.

Ik geloof dat het verkeerd zou zijn wanneer er geen mensen uit onze gemeente zijn die een plaats hebben in de christelijke politiek. Het is fantastisch dat hier zoveel jonge en oudere gelovigen bij elkaar komen; de Here zij ervoor gedankt. Maar daarbij moet het niet blijven, het zout moet niet in het zoutvat opgeborgen blijven zitten. Het is natuurlijk niet eenvoudig om in de christelijke politiek te gaan. Zelfs niet al zit je bij de RPF. Politiek is meningenstrijd. Maar ik geloof toch dat God mensen, jonge mensen, wil aanspreken op een taak in onze samenleving, ook in de politiek en zeker ook in de hulpverlening.

Wat eindigt deze tekst dan met een heerlijke belofte. Wij mogen vol vertrouwen weten dat zó, op deze manier, al onze zware arbeid, al dat werken voor de Heer (letterlijk staat er 'ge-zwoeg') vrucht zal dragen. Al dat gezwoeg waar de mensen veelal niets van zien zal vrucht en zegen dragen.

Wat heerlijk om met die belofte te eindigen; het heeft zin, dat mag je nu al weten. '...Wetende dat uw arbeid niet vergeefs is'. Het is niet zinloos, het draagt zegen in de Heer. Er ligt een zegen in! Al wat gedaan wordt uit liefde tot Jezus, dat houdt zijn waarde en zal blijven bestaan.

En zo wil ik dan ook deze prediking eindigen. Een zinvol en een hoopvol christelijk leven, dat wens ik je toe. Maar ook, dat je jezelf daaraan toewijdt omdat je gehoord hebt van de opstanding van Jezus Christus en van de opstanding van gelovigen en van de heerlijke toekomst. Geliefde broeders en zusters, wees standvastig en onwankelbaar, aldoor druk bezig met het werk van de Heer; u weet toch dat uw inspanning dankzij Hem niet vergeefs is! Amen.

Hoopvol christelijk leven

'Daarom, geliefde broeders en zusters, wees standvastig, onwankelbaar, aldoor druk bezig met het werk van de Heer, u weet toch dat uw inspanning dankzij Hem niet vergeefs is'

(1 Cor. 15-58 WV).

'Daarom, mijn dierbare broeders en zusters, sta pal en wees onwrikbaar. Zet u steeds volledig in voor het werk dat de Heer u opdraagt, in het besef dat in verbondenheid met de Heer uw inspanning niet voor niets is'

(idem GNB).

Gave en opgave

In de bijbel rust het gebod van God steeds op de gave en de belofte die Hij al eerder schonk. De Here vraagt uit dat wat Hij geeft en Hij geeft kracht om uit te werken wat Hij van ons vraagt. Wanneer we dit niet helder voor ogen houden, dan kan heel gemakkelijk een scheiding ontstaan tussen leer en leven. Dan proberen mensen in eigen kracht te voldoen aan dat wat alleen in Gods kracht volbracht kan worden. De heilloze gevolgen daarvan zijn zowel wat betreft de leer als op het ethische vlak van het leven niet te overzien.

Bij de apostel Paulus lopen de meeste leerstellige onderwijzingen steeds weer uit op korte vermaningen of een oproep tot toewijding aan het normale christelijke leven. Anders kan het niet. Je kunt wel tegen iemand zeggen dat hij standvastig moet zijn, maar dan moet hij wel eerst grond hebben gevonden om op te staan. Iemand die in het drijfzand wegzinkt, help je niet door hem toe te roepen dat hij vooral standvastig moet blijven.

Wat geeft een mens nu vaste grond onder de voeten waardoor hij bestand wordt tegen de grote ondermijningen van het leven? Voordat Paulus deze oproep tot standvastigheid doet, heeft hij breedvoerig geschreven over de Here Jezus Christus en Zijn opstanding uit de doden. Ook heeft hij duidelijk gemaakt: Christus' opstanding is de grond van de eeuwige opstanding van allen die in Hem geloven. Jezus Christus is gekomen om ons uit het drijfzand van zonde en schuld te redden en ons op Zijn vaste grond te zetten. Op die bodem, op dat fundament, staan wij door het geloof in Hem. Door het geloof alléén, want zonder het geloof in Jezus Christus en zijn werk is elk menselijk streven drijfzand (Joh. 3:16-21). Dat klinkt hard en is ook hard. Maar het kan er in het christelijk geloof toch niet om gaan wat u en ik ervan denken, maar om wat God ons van de dingen zegt. God wijst ons in de komst van zijn Zoon, Jezus Christus, de weg van het geloof. Het smalle pad tussen de afgronden van de vele menselijke religies en demonische afgodendiensten. De vaste weg door het drijfzand van de vele dwaalleren en ontsporingen. Dat is de heilige weg, waarop zij zullen gaan die de Here Jezus belijden en beleven als de weg, de waarheid en het leven.

Juist de gelovigen van 'die Weg' roept Paulus op om standvastig te zijn. Er staat letterlijk: 'wordt standvastig, onbeweeglijk'. De oproep staat in de context van het onderwijs over de opstanding. Zij mogen zich niet laten afbrengen van wat Paulus daarover en over de opstanding van alle gelovigen heeft geleerd. Zij moeten zich niet laten meeslepen door de dwaalleer die deze opstanding loochent. Laten we in het gepredikte en onderwezen spoor verder gaan en door dat geloof ons leven voortdurend laten bepalen. De enige maatstaf voor goed en kwaad, voor waarheid en leugen, is immers gelegen in dat wat God daarover in zijn Woord zegt. Daarom zegt Paulus: verzet geen stap bij dat geloof vandaan. Toon een heilige onverzettelijkheid waar het aankomt op het betrouwbare Woord van God. Ook in onze tijd zijn tolerantie en

verdraagzaamheid ten opzichte van de grootste ketterijen de gewoonste zaak van de wereld. Want de waarheid is zo veelkleurig, zegt men.

Hierdoor wordt de waarheid echter ongrijpbaar. Tolerantie die de leugen dient, is de vijand van de waarheid. Het is een vorm van het relativisme dat onze tijd verlamt. Een christen kan en mag geen slappeling zijn die zijn geloof bij het minste of geringste opgeeft. Een gelovige heeft een standpunt en een duidelijke levensvisie die op de leer van Jezus is gebaseerd. Hij weet waar hij mag staan. Niet als een standbeeld, maar als een rots in de branding. Een christen staat ergens voor; en gaat tegelijkertijd een weg. Een weg van woord en daad. Een loopbaan, de renbaan van het christelijke leven, waarbij hij zich houdt aan de regels. Het gaat erom onberispelijk bewaard te blijven tot op de dag van Christus Jezus (1 Cor. 1: 8,9) en om de onverwelkelijke eerkrans in ontvangst te mogen nemen (1 Petr. 5:4). Het geloof is de kracht voor het christelijke leven op aarde en de zekerheid voor het leven in de toekomstende eeuw.

Van de Here, voor Hem, door Hem en tot Hem

De tweede conclusie die Paulus trekt is dat wij, gebaseerd op het geloof in de opstanding, altijd overvloedig zullen zijn in het werk van en voor de Here. Dat werk zal ook overvloedig blijken, wanneer het werkelijk werk des Heren is. Dit werk begint steeds met het geloof in Jezus Christus, de door God Gezondene (Joh. 6:29). Waarmee het begint, daarmee komt het ook weer uit: het geloof in Jezus Christus stempelt heel ons leven, al ons werk, ons doen en denken. Het werk van de Here is het werk voor Hem en door Hem. Dan ook tot eer van God de Vader (1 Cor. 10:31). Ons werk voor Hem is Zijn werk door ons! Daarin mogen, ja moeten wij overvloedig leren zijn. Zo mogen we leren ons hele leven en de hele werkelijkheid te bezien en te bewerken met het oog op de eeuwige toekomst. Dan is er dus een doel, een bestemming, een toekomst en daarom een zin in het leven. Hoe zwaar het juk ons soms drukt en het gezwoeg (1 Cor. 15:58b) ons valt. Het heeft zin!

De motivatie

Wat is de reden om zich zo voor het werk van de Here in te spannen, zich moeite en offers te getroosten? Onze motivatie ligt in de zekerheid dat de gelovige inspanning niet vruchteloos (leeg, inhoudsloos, ijdel) is 'in de Here'. De hoop op de opstanding en de zekerheid van de beloning maakt alle discipelarbeid immers de moeite waard! Wat wij 'in de Here' (dat is in de kracht van de Geest van Jezus) doen, is nooit zonder vrucht, niet nutteloos of zonder resultaat. Ook al zien we dat zelf (nu) wellicht niet: het zal vrucht dragen, het zal nuttig blijken te zijn, er zal een positief resultaat komen. Wat wij in de weg van Jezus doen, zal altijd zegenrijke gevolgen hebben. Wat een geweldige bemoediging!

Het is zeker waar, het werk in Gods Koninkrijk gaat gepaard met moeite en offers. En dat gaat tegen ons menselijke gevoelens in. Jezus zei niet alleen dat vermoeiden en belasten tot Hem mochten komen, maar direct daarna: 'Neem mijn juk op u'. Hoe dan ook, de inspanning en de weg van teleurstellingen is niet vruchteloos, mits we die weg gaan in afhankelijkheid van God. Hier ligt een diepe les. Wanneer onze inspanningen niet door mensen worden opgemerkt, als we soms in stilte teleurstellingen verwerken omdat we het ons allemaal zo anders hadden voorgesteld, dan moeten we dat allereerst en allermeeft met de Opdrachtgever bespreken. Niet te veel mopperen over dat vele werk 'in de Here', want we worden opgeroepen steeds overvloedig erin bezig te zijn. Niet teveel met mensen over de teleurstellingen praten, want het juk was toch vrijwillig op te nemen, we dienen toch in Jezus' naam? In een positieve houding mag je wel je noden of moeiten op de juiste plaats bekendmaken, maar Paulus leert ons hier toch ook over onze inspanningen en het gezwoeg heen te zien. Hij leert ons verder te

kijken: de hoop op de opstanding en de beloning die Jezus zijn dienstknechten heeft beloofd, die maken alle inspanning toch de moeite waard! Zonder die hoop op de toekomst zitten we vast aan onze eigen gevoelens en stemmingen. Het ontbreken van helder zicht op de toekomst kan je onverschillig maken. 'Het zal mijn tijd wel duren...' Maar juist de levende hoop op de toekomst van het Godsrijk doet alle leed verzachten. Komt reisgenoten, 't hoofd omhoog! In verbondenheid met Jezus Christus!

Ja, dit wordt een dag der dagen!
Het nieuwe boek is opgeslagen,
de Geest schrijft wegen in de tijd.
Reeds is de trompet gestoken,
de stad wordt zevenmaal omtrokken,
hoe lang reeds bleef dit uur verbeid!
Treedt nu de muren uit:
de Geest neemt ons ten buit,
zijn getuigen.
In nieuwe baan
mag ieder gaan,
de Heiland zelf, Hij schrijdt vooraan.

Eenmaal zal Hem alles prijzen,
de Geest zal allen onderwijzen:
wie wederstond, wordt overmocht.
Geest van liefde, wijsheid, krachten,
de wereld blijft uw leiding wachten,
zo vaak hebt Gij uw volk bezocht.
Jeruzalem, treed uit,
verheug u als een bruid,
zie uw Koning!
Uw schreden richt
de Gids ten licht:
Hij opent eeuwig vergezicht.

E.L. Smelik (1900-19**)

Jezus zei:

'Ik ben de opstanding en het leven;
wie in Mij gelooft zal leven,
ook al is hij gestorven,
en een ieder,
die leeft en in Mij gelooft,
zal in eeuwigheid niet sterven;
geloof jij dat?'

(Joh.11:25,25)

Literatuur

Boeken over de hemel en het eeuwige leven, over de betekenis van de opstanding en de tegenstellingen waarmee wij nog te leven hebben.

- Augustinus, *Het geloof in onzichtbare dingen*, vert. en toegelicht I.J. Wisse, Zoetermeer 1995.
- Klaus Berger, *Is met de dood alles afgelopen?*, Kampen 1998.
- H. Berkhof, *Gegronde verwachting*, Nijkerk 1967.
- J.C. Bette, 'Hemel en hel in prediking en pastoraat', in: A.G. Knevel, *Hemel of hel; onze eeuwige bestemming*, Kampen 1991.
- J.C. Bette, G. van den Brink, J.W. van der Jagt (red.), *Studiebijbel (7B). De brieven van Paulus aan de Corinthiërs*, Soest 1996.
- J.C. Bette, *Enige troost*, Veenendaal 1998.
- A. de Bondt, *Dood en opstanding in het Oude Testament*, Kampen 1938.
- G. van den Brink, 'De hemel in het Nieuwe Testament', in: A.G. Knevel, *Hemel of hel; onze eeuwige bestemming*, Kampen 1991.
- J.J. Buskes, *Opstanding*, Wageningen 1969.
- M. van Campen, *De dood is het einde niet*, 's-Gravenhage 1986.
- Th. Delleman, *Alles nieuw. Over sterven, begraven en opstandingsleven*, Franeker 1968.
- K. Exalto, 'Sterven en dan...', in: W. van 't Spijker (red.), *Eschatologie*, Kampen 1999.
- K. Exalto, 'De opstanding des vleses', in: W. van 't Spijker, *Eschatologie*, Kampen 1999.
- J. van Genderen, *De Bijbel en de Toekomst. Een blij vooruitzicht voor wie gelooft*, Heerenveen 1998.
- Roelof Groen, *Rouw en geloof*, 's-Gravenhage 1990.
- W. Hendriksen, *Uitzicht over de dood*, Amsterdam 1978.
- J. Hoek, *Voorbij de dood*, Zoetermeer 1996.
- J. Hoek, *Nabij de toekomst*, Zoetermeer 1997.
- P. Hofland, *Op leven en dood*, Kampen 1997.
- R.E. Hough, *De christen na het sterven*, Doorn z.j.
- H.F. Kohlbrugge, *Is het ongelofelijk dat God de doden opwekt?*, Zoetermeer 1996.
- C.S. Lewis, *Verdriet, dood en geloof*, Franeker 1989.
- Henri Nouwen, *Met de dood voor ogen*, Tiel 1994.
- A.A. van Ruler, *De dood wordt overwonnen*, Nijkerk z.j.
- K. Runia, *Notities over sterven en dan...?*, Kampen 1995.
- J.C. Ryle (e.a.), *Zullen wij elkaar in de hemel kennen*, Utrecht 1997.
- K. Schilder, *Wat is de hemel?*, Kampen 1935.
- R. Timmerman, *Eeuwig leven. Over het bijbelse toekomstbeeld*, Barneveld 1992 (3).
- W.H. Velema, 'Oordeel', in: W. van 't Spijker (red.), *Eschatologie*, Kampen 1999.
- W.H. Velema, 'Voleinding, nieuwe hemel en nieuwe aarde', in: W. van 't Spijker, *Eschatologie*, Kampen 1999.
- B. Wentsel, *God en mens verzoend. Incarnatie, verzoening, Koninkrijk van God*, (3B), Kampen 1991; zie ook: *De Heilige Geest, de kerk en de laatste dingen*, (4C), Kampen 1999.
- David Winter, *Hierna*, Hoornaar 1972.